

Orbán Viktor: Magyarország meg tudja csinálni

15. oldal

Hangolódás az ünnepekre,
fenyőfaállítás,
növényeink telettése

22. oldal

Már közel kétszázezren
írták alá az agrárpetíciót

05. oldal

Egységben
a kamarával a sikeres
állattenyésztésért

13. oldal

NEMZETI
AGRÁRGAZDASÁGI
KAMARA

MAGOSZ

Megvédjük a magyar gazdákat! El a kezekkel az agrártámogatásokról!

Agrárpetíció a magyar gazdák védelmében és a területalapú támogatások megtartásáért!

Ne engedjük, hogy kilátástalan helyzetbe kerüljenek a magyar gazdák!
Ne hagyjuk, hogy hazánkat kétes eredetű élelmiszerekkel árasszák el!
Támogassa Ön is aláírásával a MAGOSZ és a NAK kezdeményezését
és álljon ki a magyar gazdák érdekeiért!

A petíció aláírásához olvassa be a QR kódot
vagy látogasson el az alábbi weboldalra!
agrarpeticio.hu

Tartalomjegyzék

MOZAIK

- 04 Még pályázhat az Agrár-környezetgazdálkodási és az Ökológiai gazdálkodási programokban FoodTechShow2025 – új rendezvényt szervez a Kamara az élelmiszerlánc fenntarthatóságáról
- 05 Legyen képből – olvassa az Élelmiszeripari Magazin
- Már közel kétszáz ezren írták alá az agrárpetíciót

ÉLELMISZERIPAR

- 06 Úton a nettó zéró felé – az élelmiszer-előállítás kihívásai a vállalkozások szemszögéből
- 07 Katalógus készült az élelmiszeripari gépekről, berendezésekről és technológiai megoldásokról
- Az ATEV Zrt. együttműködik a felelős állattartókkal

GÉPIPAR

- 08 A Mount Everest megmászásánál nagyobb kihívást keres?
– helyezzen forgalomba egy mezőgazdasági gépet

DIGITALIZÁCIÓ

- 09 Agrárdigitális Kiválóság felhívást hirdet az AEDIH projekt
- 10 Idén is jól szerepelt a NAK csapata a Precíziós Kupán

FELNŐTTKÉPZÉS

- 11 Zárulnak a 2024-es év Vidékfejlesztési Program kötelező képzései

ÁLLATTARTÁS

- 12 Afrikai sertéspestis: nem lazulhat a figyelem
- 13 Egységben a kamarával a sikeres állattenyésztésért

HALGAZDÁLKODÁS

- 14 Fejlődési lehetőség és kihívások a MA-HAL életében

INTERJÚ

- 15 Orbán Viktor: Magyarország meg tudja csinálni

TANULMÁNYÚT

- 18 Szakmai tanulmányút Braziliában – A világ egyik legnagyobb agrárországának nyomában
- 19 Ismerkedés az amerikai tejiparral

ERDÉSZET

- 22 Hangolódás az ünnepekre, fenyőfaállítás, növényeink telettete
- 24 Magasabb fokozatban az Agrárkamara erdészeti tájékoztatási kampányra

KERTÉSZET

- 26 Nőtt a díóterület, de hatékonyabbá kellene tenni a termesztést

EGYÜTTMŰKÖDÉS

- 27 Szorosabba fűzi együttműködését a NAK és a Magyar Jogász Egylet

NÖVÉNYVÉDELEM

- 28 Eredményesen folytatja munkáját a NAK kiskultúrás munkacsoportja

BIOÉLELMISZER

- 29 Bioforradalmat sürgetnek a közétkeztetésben

MÁGYAROK KENYERE

- 30 Magyarok Kenyere: a magyar gazdákra mindig lehet számítani

NAKLAP, A NEMZETI AGRÁRGAZDASÁGI KAMARA LAPJA

XII. évfolyam, 05. szám
Alapító: Nemzeti Agrárgazdasági Kamara, Papp György Zsolt elnök
Cím: 1115 Budapest, Bartók Béla út 105-113.
Zöld szám: +36 80 900 365 E-mail: ugyfelszolgalat@nak.hu
Portál: www.nak.hu Kiadó: Szuperinfó Magyarország Média Kiadói Kft.
Felelős kiadó: dr. Kovács Juliánna ügyvezető igazgató
Főszerkesztő: Dánés Zoltán
Lapmenedzser: Tremmer Tamás +36 20 534 7137
Fotók: NAK, Mediaworks, shutterstock.com
Szerkesztőség és hirdetésfelvétel: 8200 Veszprém, Házgyári út 12.
E-mail: naklap@maraton.hu ISSN 2064-308X
A hirdetések és egyéb reklámkiadványok tartalmáért a kiadó felelősséget nem vállal.
A Szuperinfó Magyarország Média Kiadói Kft. politikai hirdetéseket nem fogad be.

Rólunk, nélkülünk döntés nem születet!

Európa nagyvárosai a dühös gazdák hangját és a traktorok zaját visszhangozták a múlt év vége óta. Olyan nehézségek sorozatát kellett elszenvedniük, amelyek rajtuk kívül álló okok miatt következtek be. A gazdák helytálltak a koronavírus-járvány alatt, amikor éreztették az EU állampolgárai, hogy miért fontos az élelmiszer-szuverenitás. Különösen az Ukrajnával szomszédos tagállamok, de a többi uniós ország gazdálkodói is komoly veszteségeket szenvedtek el és szenvednek el ma is az orosz-ukrán háború miatt. Mindezek felül hazánkban az évszázados aszály is súlyos károkat okozott 2022-ben és az ország egyes részein idén is.

Nem túlzás azt állítani, hogy ez a három csapás is tragikus állapotokat idézett elő, de ezeket tetézték még az EU gazdaellenes intézkedései, amelyeket egyfelől hatástalanulmányok nélkül, másrészt a gazdák feje fölött készítették, kizárva őket és érdekképviselőiket az egyeztetés lehetőségéből. Gondoljunk csak az elviselhetetlen adminisztrációs terhekkel járó Zöld Megállapodásra (Green Deal), vagy a közelmúltban elfogadott természet-helyreállítási törvényre, amely a Zöld Megállapodáshoz hasonlóan durván beavatkozik a gazdálkodók tevékenységébe. Mindezt megjelöli a Stratégia Párbeszéd, az EU mezőgazdaságának jövőjéről szóló „szlogengyűjtemény”. Ezt a tanulmányt Ursula von der Leyen bizottsági elnökhosszony által létrehozott testület alkotta meg, melynek elnöke egy, a késői középkor lovagi költészetből doktorált bölcsész professzor. A Stratégia Párbeszédet a gazdákkal, a gazdákat összefogó szervezetekkel előzetesen nem egyeztetették, hozzá megfelelő tudományos háttérrel alapuló hatástalanulmány nem készült. A bizottság munkájában olyan személyek és szervezetek képviselői vettek részt, akik a gazdákat rendszeresen támadják.

A testület által megfogalmazott javaslatok szerint a környezet- és a klímavédelemre hivatkozva jelentősen csökkentenék az állattalományt, még szigorúbb állatvédelmi előírásokat határoznának meg. Zöld utat adnának a laborélelmiszereknek, és már óvodás kortól éreztetnék a gyermekeket, hogy térjenek át a kizárólag növényi alapú táplálkozásra. Lecksökkentenék a műtrágyafelhasználást, kivonnák a forgalomból a hatékony növényvédő szereket. Megtiltanák a folyókban a duzzasztást, a fenékküszöbök alkalmazását, a vízviasszatartást, és a természet-helyreállítási törvényre hivatkozva ellehetetlenítik a gazdákat.

Arról viszont nem beszélnek, hogy mekkora veszteséget okoz az orosz-ukrán háború, és az Ukrajnából, illetve az EU-n kívüli országokból behozott élelmiszerek ellen sem terveznek szigorú fellépést. Hatástalanulmányok nélkül szorgalmazzák Ukrajna uniós csatlakozását, pedig az a gazdákra nézve beláthatatlan következményekkel járna. Felháborító módon a világ összes környezetkárosításáért a gazdákat teszik felelőssé.

Ezt a felelőtlen magatartást tetézi, hogy az objektív területalapú támogatások helyett egy nehezen átlátható jövedelemalapú támogatási rendszert kívánnak alkalmazni, mindezt úgy, hogy csak akkor járna támogatás, ha az adott tagállam megfelel a brüsszeli politika által meghatározott jogállamisági feltételeknek.

Aláírást gyűjtünk a gazdaellenes brüsszeli tervek ellen, petíciót nyújtunk be az Európai Bizottság elnökéhez, megfelelő szakmai indoklással! Arra kérjük az EU soros elnökét adó magyar kormányt, képviselje álláspontunkat, amely nem csak a magyar, hanem az európai gazdák érdekeit is védi.

Magyarországon gazdaegység van, most az európai egység megteremtésén dolgozunk valamennyi gazdálkodó érdekében, hogy rólunk, nélkülünk soha ne szülessen döntés!

Jakob István,
a Magyar Gazdakörök és Gazdaszövetkezetek Szövetségének elnöke,
az Országgyűlés alelnöke

NEMZETI
AGRÁRGAZDASÁGI
KAMARA

Még pályázhat az Agrár-környezetgazdálkodási és az Ökológiai gazdálkodási programokban

Az Agrár-környezetgazdálkodási program (AKG) és az Ökológiai gazdálkodás (ÖKO) felhívásai alapján 2025. január 1-től indul az új 5 éves kötelezettségvállalási időszak a feltételeknek megfelelő gazdálkodók számára. A részvétel érdekében a támogatási kérelmeket november 25-étől december 23-ig – mely jogvesztő határidő – nyújthatják be a termelők a MÁK felületén elektronikus úton.

Mindenképpen érdemes most meghozni a döntést, hiszen a lehetőség még adott arra, hogy 5 éven keresztül kompenzációs támogatást kaphassanak azok a gazdálkodók, akik vállalják, hogy gazdálkodásukat kicsit – részben, vagy a gazdaság egészén – megváltoztatják alkalmazkodva a változó körülményekhez, illetve védve a területükön előforduló sérülékeny állatfajokat. Az ÖKO gazdálkodás terén pedig támogatással kezdhetnek új technológiákba, vagy folytathatják a már eddig megkezdett tevékenységüket.

Annak érdekében, hogy a gazdálkodók felelősségteljes döntést hozva, a számukra a legmegfelelőbb csomagokat válogathassák össze az AKG esetében, a NAK segítségül elkészítette az AKG kiadványát, amely online formában bárki számára elérhető és összefoglalja mindazon tudnivalókat, amelyek az AKG programhoz való csatlakozáshoz szükségesek.

Kiadványunkat az alábbi linken vagy a QR kód beolvasásával érheti el: <https://tinyurl.com/akg-kezikonyv>

Ne feledje, döntését 2024. december 23-ig kell meghoznia.

• SZTAHURA ERZSÉBET/NAK

FoodTechShow2025 – új rendezvényt szervez a kamara az élelmiszerlánc fenntarthatóságáról

A fenntarthatósági célok elérésére fókuszáló szakmai rendezvény keretében szervezi meg jövőre is a FoodTechShow-t a Nemzeti Agrár-gazdasági Kamara.

Az idén áprilisban első alkalommal megszervezett Élelmiszeripari gép- és technológiai kiállítás után új keretek között rendezzük meg a jövő évi szakmai rendezvényünket. Mivel a nemzetközi és nemzeti előírásoknak való megfeleléshez szükséges fenntarthatósági célok a mezőgazdasági termeléstől indulva, az élelmiszer-előállításban és forgalmazásban a fogyasztásig tartó folyamatokban vállalkozásonként kerülnek vizsgálatra, ezért az élelmiszerlánc minden szereplője számára fontos témáról van szó. A rendezvényünkön kiemelt területként előzetesen az élelmiszerpazarlás csökkentését, a természeti erőforrások optimalizált felhasználását, a digitalizációs előnyöket, valamint az új feldolgozóipari- és csomagolási technológiákat tekintjük át, amelyek mellett termé-

szetesen a kiállítói javaslatokat is figyelembe szeretnénk venni.

Ezenkívül a rendezvényen lehetőséget biztosítunk a fenntarthatósági célok megvalósítását segítő technológiák bemutatására, amelyhez várjuk a kiállítók jelentkezését a tari.tamara@nak.hu e-mail címre. Az esemény időpontjáról, a kiválasztott helyszínről később adunk

tájékoztatót.

Várjuk mielőbbi visszajelzésüket, hogy közösen alakíthassuk a rendezvény tartalmát és formáját, mely reményeink szerint előző rendezvényünkhöz hasonló sikereket ér el.

A FoodTechShow jellege így jövőre megváltozik, azonban két éves ciklusokban újra visszatér majd a gép- és technológiai kiállítás, míg a köztes években a közeljövőben aktuálissá váló témákban, a jogszabályi megfelelést, illetve a folyamatosan változó fogyasztói elvárásokra való felkészülést támogató szakmai rendezvényeket tartanánk.

• NAK

Már közel kétszáz ezren írták alá az agrárpetíciót

Már közel kétszáz ezren írták alá azt a petíciót, amelyet október végén indított el a Magyar Gazdakörök és Gazdaszövetkezetek Szövetsége és a Nemzeti Agrár-gazdasági Kamara.

Október végén indította közös petícióját a gazdaköri érdekképviselet és az agrárkamara, tiltakozásul az Európai Bizottság terve ellen, amely többek között megszüntetné a területalapú támogatásokat is. A Magosz szerint ez egyet jelentene az uniós mezőgazdaság leépítésével és az európai élelmiszerbiztonság elvesztésével.

Az október vége óta zajló akcióban már közel kétszáz ezren támogatták aláírásukkal a magyar követeléseket. A Megvédjük a magyar gazdákat! El a kezekkel az agrártámogatásoktól! címmel meghirdetett aláírásgyűjtést a kormány is támogatja. A kezdeményezést a Nemzeti Agrár-gazdasági Kamara elnöke, Papp Zsolt azzal indokolta, hogy az Európai Bizottság elvonná a területalapú támogatásokat a gazdaktól, és kétes importélelmiszerekkel árasztanák el az EU piacát. A javaslatot felhőborító módon egyes magyar EP-képviselők is támogatják – mutatott rá.

Az agrarpeticio.hu oldalon az uniós előterjesztésre utalva az olvasható: „felhőborító, hogy egyes magyar európai parlamenti képviselők is támogatják ezt a javaslatot. A magyar gazdák ennél többet érdemelnek! Elég a gazdák elleni hangulatkeltésből, elég a zsarolásból!”

Papp Zsolt kitért arra is, hogy a kérdőív az agrarpeticio.hu oldalon tölthető ki. Emlékeztetett arra, hogy Ursula von der Leyen, az Európai Bizottság elnöke megbízásából született egy Stratégiai párbeszéd című állásfoglalás, ami összefoglalja a legfontosabb terveket. Ebben a dokumentumban világosan szerepel, hogy ki akarják vezetni a területalapú agrártámogatásokat.

A leghatározottabban visszautasítjuk azt, hogy a közös agrárpolitika forrásait csökkentsék, a gazdáknak járó támogatásokat nem lehet csökkenteni. Minden olyan intézkedés, ami a gazdák forrásait csökkenti, vagy a forrásaikra más célokat is ráterhel, veszélyeztetni az élelmiszer-szuverenitást – hangsúlyozta Papp Zsolt.

Megkeresésünkre Cseh Tibor András, a MAGOSZ főtökára elmondta, az aláírásgyűjtést ugyanezzel a lendülettel folytatják tovább. Mint hangsúlyozta, a területalapú támogatások helyett létrejövő rendszerben kétszáz ezren válna, hogy a

magyar gazdák megkapnák a támogatásokat, másrészt a rendszer tervezett átalakítása Ukrajna EU-csatlakozását készíti elő.

A MAGOSZ szerint alapvető probléma, hogy az Európai Bizottság elnöke, Ursula von der Leyen az agráriumról szóló stratégiai párbeszéd alapjának egy olyan anyagot tekint, amit a felkérésére egy bölcsészprofesszor, illetve olyan emberek készítettek, akiknek nincs tapasztalatuk a gazdák munkájáról.

Cseh Tibor András szerint fontos megemlíteni, hogy ebbe a munkába a kelet-európai agrárszervezetek közül egyet sem vontak be, az ő érdekeiket senki sem képviselte. Az elkészült jelentéstervezetet a petíció elindításakor Jakab István, a MAGOSZ elnöke szlogengyűjteménynek nevezte, ami mögött érdemi szakmai tartalom nincs, mint ahogyan hatástanulmányok sem készültek a leírtak alátámasztására.

Amennyiben az Európai Bizottság megkapja a lehetőséget arra, hogy ne

normatív alapon, hanem célzottan egyes csoportok részére biztosítsák a forrásokat, akkor ezeket jogállamisági feltételekhez fogja kötni, mivel így tudják zsarolni a velük nem egyetértő országokat. Innentől kezdve tehát már a bizottság elnöke döntheti majd el, hogy melyik ország gazdái jutnak hozzá a forrásokhoz és melyek nem. Ezzel a lépéssel viszont azoktól vonnák el a támogatásokat politikai alapon, akik egészséges élelmiszert termelnek, és akik egészséges környezetet teremtenek.

A 2027 utáni közös agrárpolitikáról szóló vitaanyag nagyszámú kérdés az uniós teljes költségvetésének egyharmadát kitevő, mintegy 387 milliárd euró sorsáról dönthet. Magyar szemszögből nézve a tervezet célkeresztjében az az 500 milliárd forint értékű területalapú támogatás áll, amely a hazai agrártámogatások gerincét alkotja, ötmillió hektár területet, több mint 162 ezer családi gazdálkodót, östermelőt és mezőgazdasági vállalkozót érint.

• DÉNES ZOLTÁN

Legyen képen – olvassa az Élelmiszeripari Magazint

A hazai és külföldi kiállításokról, élelmiszeripari hírekről és szabályozásokról, az élelmiszeripar aktuális kérdéseiről, innovatív megoldásokról, adózásról tájékozódhatnak a kamara tagjai az Élelmiszeripari Hírlevél elolvasásával. Emellett a 2022. decemberében újraindult hírlevél-

ben megtalálhatók a szakmai honlapok, és egyéb hasznos oldalak elérhetőségei is. A Nemzeti Agrár-gazdasági Kamara Élelmiszeripari Igazgatósága által készített, negyedévente megjelenő magazin aktuális száma elérhető a www.nak.hu oldal fejlécében, az ÉLIP HÍREK menüpont alatt.

Úton a nettó zéró felé – az élelmiszer-előállítás kihívásai a vállalkozások szemszögéből

A klímaváltozás hatásai miatt egyre nagyobb figyelem összpontosul az üvegházhatású gázok (ÜHG) kibocsátása elleni küzdelemre. Az Unió élen jár az átalakulásban és a 2019-ben született Green Deal keretében elkötelezte magát gazdaságának gyorsított ütemű dekarbonizációjára, a megújuló energiaforrások ambiciózus mértékű alkalmazására annak érdekében, hogy 2050-re megvalósuljon a klímasegesség, azaz a nettó zéró kibocsátás.

A nettó zéró azt jelenti, hogy a kibocsátást a teljes értéklánc mentén – a termőföldtől az asztalig – nullára csökkentjük. Ez azonban nem feltétlenül jelenti azt, hogy egyáltalán nem keletkezik kibocsátás, hanem hogy a kibocsátott mennyiséget minimalizáljuk és a légkörbe kerülő ÜHG-t a széndioxidot megkötő (LULUCF, karbonkredit) programok révén megkötjük, amellyel megteremtjük az egyensúlyt, a nulla értéket.

A nettó zéró eléréséhez elengedhetetlen, hogy a gazdasági szereplők pontosan megértsék saját kibocsátásaik forrását. Csak így azonosíthatók azok a tevékenységek vagy termelési folyamatok, amelyek esetében lehetséges a kibocsátások csökkentése. Azokat a maradvány-kibocsátásokat pedig, amelyeket nem lehet csökkenteni vagy megszüntetni, kompenzációs intézkedésekkel kell ellensúlyozni. A nettó zéró kibocsátási mérleg akkor érhető el, ha a légkörbe kibocsátott üvegházhatású gáz mennyiségét ellentételezik szén-dioxid-megkötéssel. Erre a mező- és erdőgazdálkodás fenntartásával – mint rendelkezésre álló természetes technológiájával – és klímaorientált technológiai fejlesztésekkel van lehetőségünk, amelyek együttes hatásaként érhető el a nettó zéró kibocsátás.

A nulla felé vezető úton a legnagyobb hangsúly a kibocsátás csökkentésén van, amelyhez a napener-

gia, szélenergia, akkumulátorteknológiák, hőszivattyúk és geotermikus energiát hasznosító technológiák, fenntartható biogáz- és biometán-technológiák, villamosenergia-hálózati technológiák, az energiarendszerhez kapcsolódó energiahatékonysági technológiák alkalmazása járulhat hozzá.

A teljes élelmiszerlánc – a szántóföldtől az asztalig – szereplői az üvegházhatású gáz kibocsátásának 26%-ért felelős, melyen belül az élelmiszer-feldolgozás részesedése 18%-ra marginalizálódik. Természetesen minden kibocsátónak van felelőssége és részt is kell vállalnia a csökkentésben. Nemzetközi szinten több tanulmány készült az élelmiszerlánc lehetséges hozzájárulásá-

nak lehetőségeiről, amelyekben megállapításra került, hogy az ÜHG gázok megkötésében betöltött szerep fokozása mellett az ÜHG gázok kibocsátásának csökkentésében is szerepet tud vállalni a mezőgazdaság, az erdőgazdaság a halászat és az élelmiszer-előállítás egyaránt.

Magyarország mezőgazdasági szerkezeti adottságai, valamint vállalkozási struktúrája, feldolgozóipari kapacitásai és annak fejlettségi szintje alapján az élelmiszeriparra koncentrálna az alábbi területeken látunk megtehető lépéseket a nettó zéró felé:

Az ÜHG gázok kibocsátásának csökkentése: a) meglévő üzemlételek energetikai korszerűsítése, b) gyártóvonalak energiafelhasználásának korszerűsítése, c) megújuló

energiaforrások növekvő mértékű használata (napelem, biogáz, és a többi), d) szállítójárművek korszerűsítése, elektromos hajtás térnyerése, e) a gyártás során felhasznált élelmiszer- és italcsomagolás mennyiségének csökkentése, f) a gyártás során keletkező élelmiszer-vesztés csökkentése (gyártási folyamatok optimalizálása, selejt és holtterek csökkentése). Az ÜHG gázok megkötésében való szerepvállalás területei: a) erdősítés, b) parkosítás megvalósítása az üzem ingatlanán, amennyiben a beépítettségi mértékek ezt lehetővé teszik.

Fontos hangsúlyozni, hogy minden dekarbonizációs intézkedés gazdasági hatással járhat, különösen az élelmiszeriparban. A termelési költségek növekedése fogyasztói árnövekedéshez vezethet, ami hatással lehet a keresletre és a fogyasztási szokásokra. Ennek megfelelően az átmeneti időszakban kiemelten fontos a kormányzat és a gazdasági szereplők közötti szoros együttműködés, hogy az intézkedések ne terheljék aránytalanul a lakosságot, ugyanakkor biztosítsák a fenntartható fejlődést.

• NAK

Katalógus készült az élelmiszeripari gépekről, berendezésekről és technológiai megoldásokról

Az idei FoodTechShow kíséretében jelent meg az Élelmiszeripari gépek, berendezések és technológiai megoldások című online kiadvány, amely kifejezetten az élelmiszeripari fejlesztéseket megvalósítani kívánó vállalkozások részére készült.

A kiadvány célja, hogy a fejleszteni kívánó vállalkozásoknak információkkal szolgáljon az élelmiszeripar számára elérhető gépekről, berendezésekről, az innovatív technológiai megoldásokról, továbbá a kapcsolódó szolgáltatásokról (pl. üzemek indításával összefüggő feladatok, laborok, folyamatirányítási rendszerekkel, informatikával, kiberbiztonsággal összefüggő szolgáltatások).

A brosúrában megjelent tartalmakat folyamatosan frissítjük, és várjuk azon cégek jelentkezését, akik úgy érzik, hogy tevékenységükkel hozzájárulhatnak a szakmai kiad-

vány bővüléséhez és ezáltal a magyar élelmiszeripar versenyképességének növeléséhez, legyen szó akár innovatív, akár „csak” hatékonyan működő megoldásokról az élelmiszeripari feldolgozás, a digitalizáció és robotika, a csomagolás-technika, a raktározás, logisztika, az épületgépészet területén vagy számos további egyéb esetben. A katalógusban való megjelenés ingyenes a jelentkezők számára.

A katalógus frissítése során az aktuális elvárások teljesítéséhez szükséges technológiákat/szolgáltatásokat kiemelten kezeljük figye-

lemfelhívásként. Ennek megfelelően decembertől az EU kiberbiztonsági előírásainak megfeleléséhez egy külön, új fejezetben tervezzük bemutatni a NIS2 direktívával kapcsolatos szolgáltatásokat nyújtó informatikai tanácsadó cégeket is.

Kérjük az érdeklődő cégeket, hogy amennyiben megfelelnek a kiadvány profiljának, jelentkezési szándékukat a tari.tamara@nak.hu e-mail címre küldjék el. Az online prospek-

tus, mely a www.nak.hu oldalon az ÉLIP HÍREK alatt megjelenő Élelmiszeripari Magazinunkon keresztül érhető el, egy kitűnő, ingyenes lehetőség minden, az élelmiszeripar számára megoldásokat kínáló vállalkozás számára, hogy megoszthassák tudásukat, tapasztalataikat és újításait egy széles szakmai közönséggel, akik szeretnék maximalizálni üzleti sikerüket.

• NAK

Az ATEV Zrt. együttműködik a felelős állattartókkal

Az ATEV Zrt. 1949 óta meghatározó szerepet tölt be az állati melléktermékek feldolgozásában és újrahasznosításában, így kiemelt jelentőséggel bír a közegészségügy, állategészségügy és környezetvédelem szempontjából.

Változatlan áron vehették igénybe az ATEV Zrt. szolgáltatásait az állattartó partnerek 2015 eleje óta, azonban a világgazdasági árak ingadozása, az üzemanyagárak emelkedése és az infláció a vállalat működési költségeire is hatással van.

Az elmúlt közel tíz év során a vállalat jelentős beruházásokat eszközölt a feladatellátás színvonalának megőrzése és fejlesztése, valamint a hatékonyság növelése érdekében. A járműpark korszerűsítése és az ügyfélszolgálat fejlesztés is halaszthatatlanná vált az ügyfelek és partnerek biztonságos,

színvonalas és gyors kiszolgálása érdekében.

Fontos kiemelni, hogy az árváltozást megelőzték a szakmai érdekvédelmi szervezetekkel folytatott egyeztetések, kölcsönösen törekedve a partneri viszonyrendszer fenntartására, a felmerült kérdések közös tisztázására és megválaszolására.

Az állati melléktermékek szakszerű ártalmatlanítása, az állatjárványok megelőzése minden állattartó érdeke. Egy adott állattartó telepen felbukkanó járványos állatbetegség nemcsak az adott állatállományt, hanem az ország

kedvező járványügyi státuszát is veszélyeztetheti. Az ATEV Zrt. a jövőben is a felelős állattartókkal együttműködve tudja feladatát hatékonyan ellátni.

Az árváltozások tehát nem öncélúak, hanem a szolgáltatások minőségének folyamatos javítását, a fenntarthatóság elveinek érvényesítését és a vállalat hosszú távú versenyké-

pességének megőrzését szolgálják. Az ATEV Zrt. elkötelezett amellett, hogy ügyfelei számára a lehető legjobb szolgáltatást nyújtsa, és ehhez elengedhetetlen a folyamatos fejlesztés és a piaci változásokhoz való alkalmazkodás. A 2025. január 1-jétől érvényes árlista megtalálható a www.atev.hu weboldalon.

• NAK

A Mount Everest megmászásánál nagyobb kihívást keres? – helyezzen forgalomba egy mezőgazdasági gépet

A mezőgazdasági eszközök és gépek forgalomba helyezése Magyarországon számos kihívással néz szembe.

A Mezőgazdasági Eszköz- és Gépforgalmazók Országos Szövetsége a tagjaitól kapott visszajelzések alapján már több éve folyamatosan egyeztet az illetékes hatóságokkal a folyamat nehézségeiről, a problémák feltárásáról és a lehetséges megoldási javaslatok megfogalmazásáról.

A mezőgazdasági gépek forgalomba helyezése során számos vizsgálaton nincs szabad időpont, ami késedelmekhez vezethet a gépek termelőkhoz jutásában és ez annak tükrében igazán fontos, hogy a gépforgalmazás jelenleg alacsony szinten van a piaci folyamatok miatt. Ez a probléma jövőre intenzívebben fog jelentkezni, mivel az agrármogatások miatt várhatóan növekedni fog a gépberuházások száma.

Ezért célszerű lenne a forgalomba helyezés előtti vizsgálati rendszer átfogó reformja. A Szövetség ezzel kapcsolatban több javaslatot is megfogalmazott a hatóságokkal folytatott egyeztetésen. Az egyik ilyen, hogy a mezőgazdasági gépjárművek vizsgáztatása különüljön el a személy és teher gépjárművekéétől, mivel ez egy speciális terület. Az illetékes államtikárság erre vonatkozó megoldási javaslata az informatikai szakterülettel egyeztetve az, hogy a Központi Időpontfoglaló Alkalmazáson belül (KHKIA) új ügycsoportként feltüntetésre kerülne a mezőgazdasági járművek forgalomba helyezés előtti vizsgálata, amely

elősegítené a járműtípus célzott kiválasztását. A megoldási javaslat nagyon hasznos, sajnos azonban még várunk a megvalósításra.

A hatóság megkeresésünkre felvetette azt is, hogy az erre a vizsgatípusra feljogosított külsős vizsgálatásokat is vonják be a tagok a

tos listáját és az eljárás részletes menetének leírását még várjuk.

Rendszeresen teszteltük a felületet és szinte minden alkalommal azt tapasztaltuk, hogy a 25 releváns vizsgálat közül általában 16-19 esetben egyáltalán nem volt foglalható időpont, 4-5 esetben volt 30 napon túli és a legkedvezőbbnél is 20-25 napos intervallumra volt foglalható. Ráadásul a megnyitott időpontok pár perc alatt betelnek. Ezért a vizsgára való jelentkezéshez az egyedi forgalomba helyezés eseté-

A külföldről behozott használt autók vizsgaidőpont kérése ugyanazon a felületen történik. Érdekes, hogy van olyan hirdetés, ahol 1 napos határidővel vállalják a forgalomba helyezés ügyintézését. Egyelőre nincs hivatalos magyarázat, hogy ez hogyan lehetséges.

Jelenleg készül egy rendeletterv, amelyet az Építési és Közlekedési Minisztérium fogalmazott meg és aminek november 25-ig tartott a társadalmi egyeztetése. Ez azonban csak az általános forgalomba helyezési engedéllyel rendelkező gépjárművekre vonatkozik, ami kis részt tesz ki a mezőgazdasági gépjárművek forgalomba helyezési folyamatában. Így a felvázolt problémát, ami az egyedi forgalomba helyezésre vonatkozik nem oldja meg.

A minisztériumokkal folytatott többszöri egyeztetések ellenére sajnos még nem történt érdemi előrelépés a probléma megoldása érdekében, ezért a MEGFOSZ minden érintett hatóság részvételével megtartott személyes egyeztetést javasol. Remélhetőleg a közös erőfeszítések révén sikerül elérni, hogy a rendszer hatékonyan működjön és valóban a gazdák érdekeit szolgálja, mivel a megfelelő modern gépekkel ők biztosítják az ország lakosságának élelmiszer-ellátását.

Az nyilvánvaló, hogy a jelenlegi nehézségek kezelése nem csupán a gépforgalmazók és gazdák érdeke, hanem az egész nemzetgazdaságot érinti, ugyanis ezek a fejlesztések biztosítják, hogy a magyar mezőgazdaság hosszútávon is versenyképes és fenntartható maradjon.

• MEGFOSZ

vizsgáztatás lehetőségébe, ami nagyban csökkentené a környezeti terhelést, tekintve, hogy nem kellené messzire szállítani a vizsgálandó járműveket. A vizsgálatok pon-

ben külön munkaerőre van szükség a cégeknél, aki figyeli a felszabadult helyeket, hogy azonnal lefoglalhassa azt. Ez nem hatékony és a kisebb cégek ezt egyáltalán nem tudják megoldani.

Agrárdigitális Kiválóság felhívást hirdet az AEDIH projekt

Az Agrár-EDIH projekt az agrárium területén tevékenykedő, digitális alapokon nyugvó eljárásokat, eszközöket nyújtó szolgáltatók, fejlesztők jelentkezését várja az Agrárdigitális Kiválóság pályázatára.

Mivel az agrárium területén a digitalizáció és az adatalapú döntéshozatal szerepe jelentősen megnőtt az utóbbi években, a sikeres, hosszútávon fenntartható gazdálkodás egyre inkább igényli a digitális eljárások bevezetését, legyen szó döntéstámogató rendszerekről, szenzorokról, vagy éppen mezőgazdasági robotokról és automatizációról. Ezek gyakorlatban való elterjedését szolgálja az uniós és hazai finanszírozással elindított Agrár-EDIH (AEDIH) projekt. A 2022. október 1-én elindult program konzorciumának a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara is tagja.

Az AEDIH projekt fő célkitűzése a mezőgazdasági termelők digitális transzformációjának elősegítése, továbbá az agrár szaktanácsadók módszertani és szakmai felkészítése az adat-alapú, digitális szolgáltatásokra építő szaktanácsadásra. A projekt célcsoportjai tehát a gazdálkodók, valamint az agrár szaktanácsadók, illetve a digitális fejlesztésekkel, innovációkkal foglalkozó vállalkozások. Az AEDIH különböző szolgáltatásokat nyújt az ágazat szereplőinek, úgymint képzés és készségfejlesztés, a különböző digitális technológiákkal való megismerkedés és saját gazdaságban történő kipróbálás lehetőségének biztosítása, a digitalizációt célzó befektetések forrástervezése, továbbá a hálózatépítés, az innovációs ökoszisztémákhoz való kapcsolódás kereteinek megteremtése.

A digitális kiválóság, amelyet legegyszerűbben a digitális eljárások és termékek stratégiai célok elérése érdekében történő optimális kihasználásaként határozhatunk meg, a modern vállalkozások kritikus megkülönböztető tényezőjévé vált. Az AEDIH Agrárdigitalizációs Kiválóság felhívás célja az agrárdigitalizáció területén bevált, hazánkban elérhető gyakorlatok azonosítása, összegyűjtése és szélesebb körben történő terjesztése, illetve az ezen szolgáltatásokat nyújtó fejlesztők, szolgáltatók elismerése a „Digitális kiválóság a mezőgazdaságban” cím odaítélésével. Így lehetőséget teremtve arra, hogy a mezőgazdasági szereplők megosszák a legjobb gyakorlataikat, folyamataikat, rendszereiket és tanuljanak mások tapasztalataiból. A minősítéshez a jó gyakorlatnak sikeresnek kell bizonyulnia az alábbi kihívások legalább egyikének kezelésében:

- A gazdálkodók piacra jutását támogató szolgáltatások
 - Pénzügyi szolgáltatások és biztosítás
 - A gazdálkodók képzése, kapacitásfejlesztés
 - Gazdaságautomatizálás, mezőgazdasági robotok, drónszolgáltatások;
 - Fenntartható gazdálkodást támogató rendszerek, eljárások
 - Digitális farmmenedzsment rendszerek
 - Mezőgazdasági kockázatkezelési és előrejelző rendszerek
 - Élelmiszerbiztonság és nyomon követhetőség biztosítása
- A pályamunka bemutatásának főbb részegységei:
- Cím
 - Fő kategória
 - Technológia típusa
 - A termék/szolgáltatás rövid szöveges bemutatása
 - A termék/szolgáltatás készütségi állapota, a fejlesztés főbb mérföldkövei
 - Mely gazdálkodói kihívás(ok)ra igyekszik megoldást kínálni

- Kisgazdaságokban történő alkalmazhatóság
- Az alkalmazott üzleti modell, az értékesítés módzatai
- Weboldal, közösségi csatornák
- Sikertörténet(ek)

A kiválasztott pályázók bemutatathatják innovációikat és eredményeiket a 2025 februárjában tartandó Digitális kiválóság a mezőgazdaságban díjadtadó ünnepségen.

A helyezett részére biztosított lehetőségek:

- A termék/szolgáltatás bemutatásának, kipróbálásának, terjesztésének lehetősége az AEDIH által szervezett képzéseken, demó napokon és a „test before invest” szolgáltatás kapcsán az AEDIH ügyfelei részére
- „AEDIH fejlesztői partner” cím elnyerése, cégnév, logó megjelenítése az AEDIH honlapon, közzététel az AEDIH közösségi platformokon
- Részvételi lehetőség az AEDIH képzéseken (AI, HPC, Blockchain, IoT témakörökben)
- Részvételi lehetőség egy, az AEDIH és a nyertes pályázó által közösen kiválasztott európai szakmai konferencián vagy kiállításon
- Részvételi lehetőség egy, az AEDIH és a nyertes pályázó által közösen kiválasztott európai szakmai konferencián vagy kiállításon

A pályamunka benyújtása a jelentkező adatainak megadásával az alábbi úrlapon keresztül lehetséges:

<https://aedih.hu/form/digitalis-kivalóság-2024>

A pályamunka benyújtásának határideje 2025. január 20.

Értékelő bizottság döntése: 2025. január 27.

Díjadtadó ceremónia 2025. február 5.

• NAK

Idén is jól szerepelt a NAK csapata a Precíziós Kupán

A mezőgazdaságot érintő éghajlati és geopolitikai kihívások közepette a digitalizáció és a precíziós technológiák alkalmazása egyre nagyobb jelentőséggel bír.

Ezen újítások nem csupán egy trendet képviselnek, hanem alapjaiban formálják át a mezőgazdasági termelést, növelve annak fenntarthatóságát, hatékonyságát és versenyképességét. A korszerű adatgyűjtési és elemzési lehetőségeknek köszönhetően, valós időben kaphatunk képet a termőföld állapotáról, az időjárási viszonyokról, a növények fejlődéséről és a várható terméshozamról. Ez lehetőséget nyújt a pontosabb, célzott beavatkozásokra, ami csökkenti a kockázatos döntések számát, és támogatja az adatvezérelt, fenntartható gazdálkodást. Az újítások azonban számos kihívást is hordoznak, hiszen a hatalmas mennyiségű adat értelmezése és gyakorlati felhasználása alapos szakértelmet és szoros együttműködést igényel az ágazat szereplőitől.

E célkitűzéseket szem előtt tartva 2024-ben második alkalommal került megrendezésre a Precíziós Kupa, melyet az agrárdigitalizációban jelentős szerepet vállaló *Hajdu Attila*, a Climate FieldView precíziós gazdálkodási menedzsere szervezett meg. A versenyen az Agrárminisztérium, az AGRYA, a GOSZ, a NAK és a MATE szakemberei mérhették össze tudásukat. Az eseménynek idén is a Görcsös Farm adott otthont, biztosítva a szükséges területet és munkagépeket.

A digitálisan fejlett Görcsös Farm munkagépei, valamint a hozzájuk kapcsolódó Climate FieldView szoftver és szenzortechnológia nemcsak a kijuttatási tervek precíz végrehajtását biztosítják, hanem a vegetációs időszak során folyamatosan adatot gyűjtenek, amelyek alapján a gazdálkodók pontosabban igazíthatják a technológiai lehetőségeket a terület adottságaihoz, így növelhető a termésátlag és csökkenthető a ráfordítások.

A verseny során a résztvevők az időszoros műholdfelvételek, hozamtérképek és talajmintavételi eredmények alapján, a Climate FieldView szoftver segítségével határozták meg a menedzsment zónákat és tervezték a differenciált vetéshez szükséges kukoricatőszámot. A zónák lehatárolását követően, a Görcsös Farm által biztosított gépekkel és az általuk kezelt területeken, áprilisban hajtották végre a differenciált tőszámú vetést.

Az idei eredményhirdetés napja meghitt megemlékezéssel kezdődött. A résztvevők a gesztelyi temetőben tisztelegtek a nemrég elhunyt házigazda, Görcsös Ferenc emléke előtt, aki

éveken át odaadással követte a mezőgazdasági innovációkat és támogatta a Precíziós Kupát azzal, hogy farmját a rendezvény helyszínévént biztosította. A megemlékezés után a résztvevők visszatértek a farmra, ahol a szakmai program a parcellák betakarításával vette kezdetét, méltón folytatva a házigazda szellemiségét.

A csapatok a Climate FieldView hozammérőjével felszerelt kombájnokkal követték nyomon a terméseredményeket. A hozam adatok valós időben jelentek meg, így azonnal láthatóvá váltak a vetési stratégiák hatékonyságát. Az első helyezett Agrárminisztérium csapata 13,58 t/ha termésátlagot ért el, míg a NAK és GOSZ közös csapata 12,35 t/ha átlag eredményével második, a MATE és AGRYA csapata pedig 11,87 t/ha átlaggal harmadik helyezett lett. A csapatok által produkált eredmények mind az üzemi átlag felett teljesítették. A 2024-es Precíziós Kupa nemcsak a technológiai újítások bemutatása miatt volt fontos, hanem azért is, mert lehetőséget biztosított a résztvevők számára, hogy tapasztalatokat szerezzenek és további lehetőségeket dolgozzanak ki a mezőgazdaság digitális fejlődésének támogatásához. Az esemény ismét bebizonyította, hogy a precíziós technológiák alkalmazása jelentős előnyöket biztosít az agráriumban.

• FILLER ZSÓFIA/NAK

Zárulnak a 2024-es év Vidékfejlesztési Program kötelező képzései

A Vidékfejlesztési Program pályázati kötelezettségeinek teljesítése érdekében az elmúlt hat hónapban 187 képzést szervezett a NAK Nonprofit Kft.

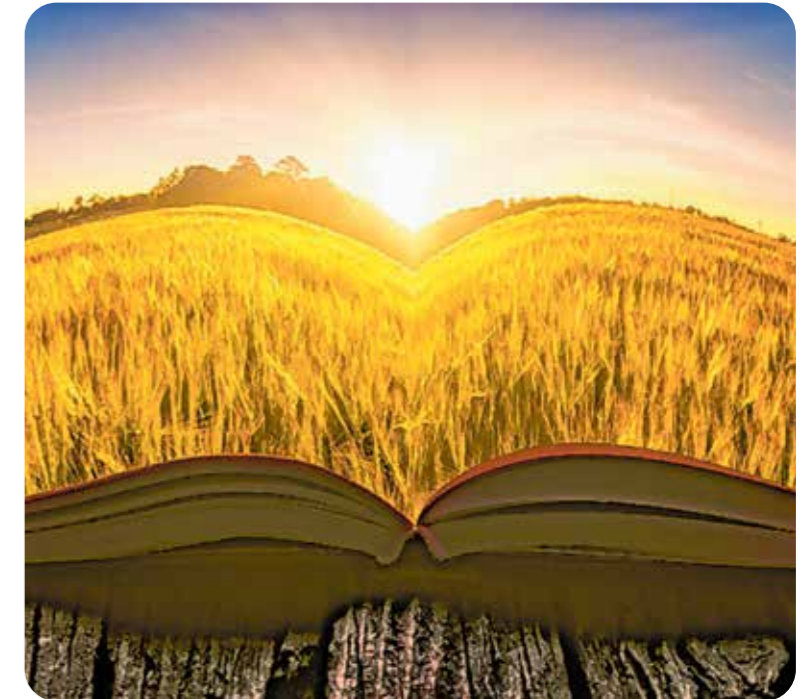
Idén a következő képzéstípusokban vehettek részt az érdeklődők:

- Felkészítés a mezőgazdasági kisüzemek fejlesztésére
- Felkészítés az agrár-környezetgazdálkodási kifizetésekre
- Felkészítés az ökológiai gazdálkodásra történő áttérésre
- Felkészítés a Natura 2000 gyepterületek kompenzációs támogatására
- Felkészítés a Natura 2000 erdőterületek kompenzációs kifizetéseire

Azon képzésre kötelezettek számára, akik még szeretnék elvégezni a szükséges 8 órás tanfolyamot, jelentkezési igény szerint szervezünk képzéseket 2025-ben is. Ehhez kérjük e-mailben jelezzék, hogy melyik képzéstípust szeretnék elvégezni, a MÁK azonosítójuk feltüntetésével.

A képzési igényeket a felnottkepzes@naknonprofit.hu email címre várjuk. Az induló képzéseinkről a NAK+ weboldalon: <https://nakplusz.hu/felnottkepzes> és a Facebookon, a <https://www.facebook.com/nakplusz2> linkeken lehet további információkhoz jutni.

• LOVÁSZ ORSOLYA/NAK

PREGA

KONFERENCIA & KIÁLLÍTÁS

2025. FEBRUÁR 4-5. © Agroinform.hu

KECSKEMÉT, HOTEL SHERATON

2
nap

90
előadó

600
résztevő

KÖZELEDIK A 10. PREGA KONFERENCIA!

Csatlakozz hozzánk 2025 februárjában is a PREGA Precíziós Gazdálkodási és Agrárianformatikai Konferencián!

Találkozz, ismerkedj, tanulj a szakmában tapasztalt gazdálkodóktól, szolgáltatóktól, gyártóktól!

Ismerd meg, hogyan használható hatékonyan okoseszközeidet,

gazdálkodj tudatosabban az inputanyagokkal,

javíts a költség-bevétel arányon, terméseredményen!

Kedvezményes jegyek:

www.prega.hu

Afrikai sertéspestis: nem lazulhat a fegyelem

Hetedik éve van jelen az afrikai sertéspestis vírusa a hazai vaddisznóállományban. Ilyen elhúzódó küzdelemben óhatatlanul lankad a figyelem, lazul a fegyelem, hajlamosak vagyunk elhinni, hogy már nincs veszély.

Pedig az őszi-téli időszakban jellemző tevékenységek kapcsán fontos, hogy mindenki tudatosan figyeljen a járványügyi előírásokra az afrikai sertéspestis megelőzése érdekében. Mik is azok az események, amikor különösen legyünk résen?

Vadászat

Az őszi-téli időszak hagyományosan a vaddisznó vadászatának, a társas vadászatoknak az időszaka. Bár előírás az állomány egész évben tartó gyérítése, a legtöbb vaddisznó mégis ebben az időszakban kerül terítékre. A fokozott vadászati tevékenység, pedig kiemelten magas járványügyi kockázattal jár.

Mielőtt helyi vagy vendégvadászként elfogadunk egy meghívást, mindenképpen tájékozódjunk a vadászterület kockázati besorolásáról. Fertőzött terület erdeibe, az asz-

faltozott útról gépjárművel letérni csak a helyi hivatásos vadászoknak, kísérőknek szabad, mindenki másnak a területen kívül kell hagynia a gépjárművét.

Dr. Nemes Imre, a Nébih elnöke a következőre hívja fel a figyelmet: „A vadászat, az ahhoz kapcsolódó zsigereles, kötelező mintavételek elvégzése főleg esős, sáros időben a gépkocsik, eszközök, ruházat nagyfokú szennyeződésével járnak. Legjobb, ha a ruházatot még a terület elhagyása előtt ott helyben kimosatjuk, tisztítjuk. Ugyanígy a csizmákat, a fegyvereket is meg kell tisztítani a szennyeződéstől. És ami nagyon fontos, vadászatot részt vett ember, akár vadász, akár hajtó, 72 óráig semmilyen körülmények között ne menjen házisertés tartó udvarba, tenyészetbe!”

A ruházat tisztítása az erdőt járó minden embertől elvárás, így a

kirándulóktól, túrázóktól, gombaszedőktől is!

Házi disznóvágás

Az őszi-téli időszak nagy hagyományokkal rendelkező eseménye a házi disznóvágás, amely nagyon erős közösségépítő szerepet tölt be a vidéki életben. Őrizzük is a hagyományt, de legyünk tisztában azzal, hogy az ASP terjedésében ez is nagy kockázatokat rejt. A Nébih elnöke, dr. Nemes Imre, a következő iránymutatásokat adja: „Nagyon fontos, hogy fertőzött területen tervezett házi sertésvágást előzetesen be kell jelentenünk a járási hivatalhoz. Ezt követően hívjuk fel a résztvevők figyelmét arra, hogy az esemény előtti napokban semmi esetre se vegyenek részt vadászatokon, hajtásokon. Ha disznóvágáskor kiegészítésként húst, májat, vért

vagy egyéb sertésterméket is vásárolunk, azt csak hivatalos, ellenőrzött helyről tegyük! Ne fogadjuk el a rokonok, főleg ASP-vel fertőzött országból érkező hozzátartozók, ismerősök felajánlását, még akkor sem, ha olcsóbban tudnak ilyen termékeket beszerezni számunkra. A feldolgozás során keletkező hulladékok, a húslé, a mosóvíz nem kerülhetnek a sertések takarmányába, vagy a tartási helyük közelébe, azokat biztos módon ártalmatlanítani szükséges. Ha mi megyünk vendégségbe, lehetőleg csak hőkezelt kóstolót fogadjunk el, vagy hazaérkezés után haladéktalanul süssük-főzzük meg a nyers termékeket.

Élősertés szállítás

Az ASP-vel kapcsolatban meg kell említeni az élősertés-szállítást is. Nem lehet elég sokszor elmondani, hogy sertéseket csak legális, regisztrált helyről szabad vásárolni, és állatorvosi igazolás birtokában lehet mozgatni, elhozni. Kérjük, hogy minden vásárlás előtt kérjük ki állatorvosok tanácsát, és tartsák be az előírásokat! Ez biztosítja továbbra is a házisertés állományok ASP mentességét és a sertéságazat rentabilitását, szabad uniós kereskedelmét. Az afrikai sertéspestis tehát egy olyan betegség, amelyet komolyan kell venni, hiszen az őszi-téli mezőgazdasághoz kapcsolódó aktivitások kedvezhetnek a vírus terjedésének.

Ne felejtjük: aki a saját állományát védi, az egész hazai sertéságazatot védi!

Kérjük, hogy rendszeresen látogassák a Nemzeti Élelmiszerbiztonsági Hivatal (Nébih) tematikus oldalát az ASP-hez kapcsolódó legfrissebb hatósági információk érdekében.

• NAK

Egységben a kamarával a sikeres állattenyésztésért

A Magyar Állattenyésztők Szövetsége közel három évtizedes fennállása alatt mindig a honi állattenyésztők érdekeinek képviselőjét és a szakmai szempontok érvényesülését tekintette elsődleges céljának. A szövetséget 1995-ben alapították a szarvasmarha-, a sertés-, a ló-, és a juhtenyésztők országos szövetségei. A MÁSZ jelenleg 40 tenyésztőszervezeten keresztül több mint 12 ezer tenyésztőt és állattartót tömörít, akik mintegy másfél millió tenyészállattal a hazai állattenyésztés derékhadát képviselik.

Az állati termékelőállítás a genetikai alapoknál kezdődik és ez egyben az ágazat versenyképességének egyik kulcsa is – szögezte le Zászlós Tibor, a Magyar Állattenyésztők Szövetségének (MÁSZ) elnöke. Nem szabad elfelejteni, hogy a kiváló minőségű húst, tejet, tojást termelő haszonállataink mögött ott vannak az ártermelést biztosító tenyészállatok előállításai. A tenyésztés hosszú távú gondolkodást, precíz, fegyelmezett és kitartó munkát követel, amit a mai rohanó világ, a hektikusan ingadozó piaci helyzet és a gyorsan változó időjárási körülmények rendkívüli kihívások elé állítanak – hangsúlyozta a MÁSZ elnöke.

A sikeres termelés kulcsa a sikeres tenyésztés

A MÁSZ fontos küldetése, hogy elősegítse a honi tenyészállat-előállítás megerősödését, az állattenyésztés genetikai alapjainak megtartását a védett és veszélyeztetett őshonos fajtáik fenntartásán keresztül, valamint az ártermelésre használt fajták folyamatos szelekciója, nemesítése révén, foglalta össze Wagenhoffer Zsombor, a MÁSZ ügyvezető igazgatója, továbbá az alosztályok vezetői közül többen a tenyésztőszervezeteknél dolgozó szakemberek.

A MÁSZ 2018 óta – a NAK stratégiai partnereként – a kamarával közösen dolgozik azért, hogy az agrárkormányzat és a szakigazgatás az állattenyésztők számára a lehető legkedvezőbb szabályozási környezetet és támogatáspolitikát alakítsa ki, hang-

képet, foglalta össze egy mondatban az idei esztendő Zászlós Tibor.

A felvásárlási árak a mögöttünk hagyott évben valamennyi ágazatban a költségeknél jobban emelkedtek, ami a jövedelmezőséget nagyban segítette, emlékeztetett Wagenhoffer Zsombor, aki hozzátette: az állattartók jövőbe vetett bizalmát a meglepően sok telepmezőgazdasági pályázat is alátámasztja. Mintegy 700 milliárd forint támogatási igény érkezett be novemberig ezekre a felhívásokra, ami két és fél-szeres túligénylést jelent. Bízunk benne, hogy az agrárkormányzat mindent elkövet majd, hogy elegendő forrással tudja ezt a jelentős fejlesztési igényt támogatni, mondta az ügyvezető.

Tovább kell erősíteni a tenyésztés-szervezési rendszert

A tenyésztési támogatásokra az eddigieknél is jobban oda kell figyelniünk, hívta fel a figyelmet Zászlós Tibor, aki szerint a nyolc éve változatlan szinten befagyasztott, 1,3 milliárd forintos keret már évek óta alultervezett. A genom vizsgálatokon alapuló szelekció egyre szélesebb körű alkalmazásának és a kibocsátott tenyészállatok számának öröndetes emelkedésének köszönhetően napjainkra az éves támogatási igény eléri a 2 milliárd forintot.

Az elmúlt időszakban a termelési színvonalban és hatékonyságban is öröndetes előrelépés volt megfigyelhető valamennyi ágazat, illetve

fajta esetén, ami nagyban volt köszönhető annak, hogy az Agrárminisztérium minden évben, a MÁSZ kérésének eleget téve, kiegészítette a tenyésztési támogatások alultervezett keretét, mutatott rá Wagenhoffer Zsombor.

Ezt az évente ismétlődő bizonytalanságot szeretné a MÁSZ és a NAK is elkerülni, ezért arra kérték a szakértőket, hogy a következő 5 esztendőben, évente legalább 2 milliárd forinttal segítse a honi tenyésztés-szervezés működését, vagyis a tenyésztőszervezetek törzskönyvezési és teljesítményvizsgálati munkáját.

• MASZ

Fejlődési lehetőség és kihívások a MA-HAL életében

A munkaerőhiány, az alacsony jövedelmezőség és a klimatikus viszonyok változása egyaránt jelentős kihívás elé állítja a halászati ágazatot – mutatott rá Németh István, a Magyar Akvakultúra és Halászati Szakmaközi Szervezet elnöke.

– Milyen főbb kihívásokkal kell szembenéznie a Magyar Akvakultúra és Halászati Szakmaközi Szervezetnek (MA-HAL)?

– Az ágazat számára az egyik legnagyobb kihívást az alacsony jövedelmezőség jelenti és az ebből fakadó alacsonyabb munkabérek a többi mezőgazdasági ágazathoz képest, ami megnehezíti a munkaerő toborzását, valamint növeli az elvándorlást a szakmából. További gondot jelent az, hogy a halhús drágább a többi húsféléhez képest és ez korlátozhatja a fogyasztói keresletet. Emellett a globális felmelegedés következtében kialakult kedvezőtlen klimatikus viszonyok kedvezőtlen hatással vannak a termelésre, mivel egyre gyakrabban találkozunk olyan aszályos periódusokkal, amelyek megnehezítik a halastavak üzemi vízszintjének feltöltését. Az előregedő szakma és az alacsony mértékű utánpótlás, valamint a szakmunkás és technikusai képzés hiánya további hosszú távú problémát jelent, amely megoldásra vár.

– Milyen lépéseket tervez a MA-HAL a jövőben, hogy segítse az ágazat versenyképességét és hatékonyságát?

– A MA-HAL javaslatai között szerepel, hogy a kormány és az érintett minisztériumok további ösztönzőket biztosítsanak, különösen a fiatalok számára, annak érdekében, hogy a szakma utánpótlás biztosítva legyen. Ezen kívül arra törekszünk, hogy a pályázati lehetőségek bővítésén keresztül támogassuk a termelőket, és segítsük őket abban, hogy versenyképesebbé váljanak. Fontos lenne, hogy az akvakultúra ágazat szereplői

számára is hasonló támogatási forrásnagyság álljon rendelkezésre, mint a többi mezőgazdasági ágazat számára, akik a Vidékfejlesztési Programból kapják a támogatásaikat.

– Hogyan értékeli az idei évet az ágazat szempontjából?

– Az idei év rendkívül nagy kihívások elé állította az ágazatot, hiszen az aszály volt az egyik legmeghatározóbb tényező. A csökkent vízkészlet és az alacsony vízállás komoly nehézségeket okozott a termelők

számára, ami helyenként természetcsökkenéshez, szélsőséges esetben pedig teljes termésvesztéshez vezetett az oxigénhiányból fakadó halpusztulás miatt.

– Milyen fejlődési pályát járt be a Magyar Akvakultúra és Halászati Szakmaközi Szervezet?

– A MA-HAL története több évtizedes múltra tekint vissza, hiszen

1957 óta működünk. Azóta is folyamatosan azon dolgozunk, hogy képviseljük a hazai akvakultúra ágazat szereplőit és támogassuk őket szakmai érdekképviselői munkánk révén. A szervezet az évtizedek során kulcsszereplővé vált a haltermelés és a halászati ágazat számára, és számos partnerrel alakított ki együttműködést, hogy segítse az ágazat fejlődését. A '60-es évektől kezdődően folyamatosan bővült a tevékenységi körünk, és ma már az ágazat döntő részének támogatását végezzük, különös figyelmet fordít-

va a fenntarthatóságra és a gazdasági hatékonyságra.

– Mit üzen a karácsonyi szezonra vonatkozóan a fogyasztóknak?

– A karácsonyi szezon különösen fontos az ágazat számára, mivel a lakosság ebben az időszakban keresi leginkább a termelőink által előállított haltermékeket.

Örömmel tájékoztathatjuk a fogyasztókat, hogy biztosítva lesz a lakosság ellátása kiváló minőségű hazai hallal. A termelők a legszigorúbb minőségellenőrzési szabványokat követik, hogy a karácsonyi asztalokra a legjobb minőségű halak kerüljenek. Az árak várhatóan nem emelkednek a tavalyi évhez képest, így a vásárlók továbbra is kedvező áron juthatnak hozzá a friss, hazai halhoz.

Orbán Viktor: Magyarország meg tudja csinálni

Az uniós agrárszabályozást és annak tervezett változtatását, illetve az Ukrajnával szembeni piacnyitást nevezte meg a mezőgazdaság legfőbb problémájaként Orbán Viktor miniszterelnök a NAK lapnak adott interjújában. Mindezért kiemelten fontos, hogy minél többen aláírják az agrárpetíciót, és hogy kiemelt támogatást adjanak a kormány a nemzeti konzultációs kérdések megválaszolásával.

– Miniszterelnök úr, az agrárium mindig is fontos szerepet játszott Magyarországon gazdaságában. Hogyan látja az ágazat helyzetét, és milyen változtatásokat tart szükségesnek a következő években?

– Magyarország agrárnagyhatalom, generációkra visszanyúló

agrárhagyományokkal. A magyar agrárium teljesítménye egyszerre gazdasági, szuverenitási és életmód kérdés is. Hiszen az agrárium hozzájárul a nemzeti össztermékhez, tehát ahhoz, mennyire élünk jól, hozzájárul hazánk élelmiszerszuverenitásához, és emellett hozzájárul a vidéki munkahelyek és életmód

fenntartásához is. Innen nézve érthető meg, miért eltökélt a kormány abban, hogy a következő években tovább javítsa az ágazat helyzetét. Változik a világ, Magyarország éghajlata átalakulóban van, és ha ez nem lenne önmagában elég, Brüsszel is egyre nehezebb helyzetbe hozza az európai, s köztük a magyar

gazdákat. Csak akkor tudjuk felvenni a versenyt, akkor tudunk az új körülmények között is sikeresek lenni, ha egyaránt támaszkodunk a legmodernebb technológiákra és a magyar mezőgazdaság hagyományos értékeire.

– Tény, hogy az aszály és az éghajlatváltozás egyre nagyobb kihívás elé állítja a magyar gazdákat is. Milyen, az ezekkel való szembenézést segítő támogatásokat tervez a kormány?

– Mi a magyar gazdák sikerében vagyunk érdekeltek. Ezért segítünk nekik szembenézni minden kihívással, ideértve a változó éghajlati viszonyok jelentette nehézségeket is. Az egyik leghatékonyabb fegyver

az öntözés lehetőségeinek kibővítése. Ehhez egy időtálló, minden gazda számára hozzáférhető öntözési rendszert kell kialakítanunk Magyarországon. Ez a munka az elmúlt években megkezdődött, mára az öntözőrendszerek mindegyikét felújítottuk, üzembiztosan működnek. De a munka jövőre is folytatódik. Épp most, novemberben hirdettünk meg két öntözésfejlesztési pályázatot, közel 66 milliárd forintos kerettel, de érkeznek majd további kiírások is. A másik fontos eszköz, ami segít a gazdáknak aszálykár esetén, az a cizellált, több elemből álló kárenyhítési alap, amit az elmúlt években kiépítettünk. Európai uniós és magyar nemzeti forrásokból, valamint a gazdák befizetéseiből 35 milliárd forintot töltöttük fel ezt a kárenyhítési alapot, így idén a gazdák már 715 ezer hektárra tudtak aszály elleni biztosítást kötni. Ezt egyébként minden gazdának javaslom: ez olyan, mint a casco, nem kötelező, de nyugodtabban alszik az ember, ha van.

– Ezek a pályázatok már a kormány által elfogadott Magyarország új KAP stratégiai terve keretében lettek kiírva. Ha a terv egészét nézzük, összesen mekkora nagyságú források állnak rendelkezésre?

– A magyar agrárium, a magyar vidék történelmi lehetőség előtt áll. És ez nemcsak annak köszönhető, hogy a kormány jól tárgyalt az új közös agrárpolitika kidolgozásakor, hanem annak is, hogy mi az agrárium megerősítését nemzetstratégiai célként tartjuk. Tehát nem elégszünk meg az uniós forrásokkal, nemzeti szinten is teszünk hathatós lépéseket az agrárium érdekében. Ékesen példázza a kormány elkötelezettségét, hogy az Európai Unióban egyedülálló módon úgy döntöttünk, hogy 80 százalékos nemzeti önrészt biztosítunk a közösségi támogatások mellé. Így a 2027-ig tartó időszakban minden eddiginél nagyobb segítséget adunk a vidékfejlesztés, a gazdálkodók és az élelmiszeripar számára. Ebből a célból van egy komoly dokumentumunk, amelynek 1500 oldalas terjedelme mégiscsak mutatja, hogy komolyan gondoltuk. Ez tartalmazza azt, hogy miként és milyen célok mentén akarjuk elköl-

teni az európai uniós és a melléjük társuló hazai forrásokat. Brüsszeli tolvajnyelven ezt úgy hívják, hogy KAP stratégiai terv. Ebben a tervben a kormány azt irányozta elő magának, hogy 2027-ig 5400 milliárd forintot költ mezőgazdaságra. Ebből 2900 milliárd forint megy vidékfejlesztésre, agárberuházásokra, élelmiszeriparra és egyéb infrastruktúrára. 2500 milliárd forint pedig közvetlen ágazati támogatásként érkezik a gazdához. Csak idén mintegy ezermilliárd forintnyi pályázatot írnak ki.

– Brüsszel kapcsán viszont olyan híreket hallani, hogy az Európai Bizottság fenekesztül fel akarja forogni az agrártámogatások rendszerét, lényegében megszüntetné a területalapú támogatásokat, és mindenféle egyéb szempontok mentén osztaná szét a forrásokat. Mennyire kell ettől tartani?

– A területalapú támogatások rendszere egyszerre gazdasági, szuverenitási, politikai és életmód kérdés. Élelmiszer-szuverenitási kérdésről van szó. Ezek a támogatások azért léteznek, mert Európa korábbi vezetői felismerték, hogy az uniónak az uniós gazdákkal szövetségben, rájuk támaszkodva képesnek kell lennie megtermelnie a megfelelő mennyiségű és minőségű napi betevőt. A támogatások rendszerének átalakítása épp ezt a célt veszélyezteti. A területalapú támogatások megszüntetése jelentős veszteséget okozna a magyar gazdáknak, akik közül évente mintegy 160 ezren részesülnek ilyen támogatásban, több száz milliárd forint értékben. Ez a változtatás csökkentené a magyar mezőgazdaság versenyképességét, ellehetetlenítené a magyar gazdákat. Aztán van a brüsszeli javaslatnak egy életmódunkat érintő vetülete is. Röviden fogalmazva: tücsököt-bogarat akarnak etetni velünk. A javaslat értelmében ugyanis a jövőben a támogatásokért cserébe Brüsszelben akarják megmondani, ki mit termesszen vagy tenyesszen. Itt sincsenek meglepetések. Alapvetően a növényalapú húsok, jelentősen ez bármilyen is, és mindenféle, rovaralapú élelmiszerek természetességét támogatnák az állattenyésztés rovására. Nem tisztem ízlésbeli kér-

désekről nyilatkozni, de az ilyesmi mifelénk nem divat.

– A nemrég feltűnt Tisza Párt elnöke ugyanakkor felkarolta az Európai Bizottság ötleteit. Ezek szerint szólnak esetleg érvek a tervezet mellett is?

– A javaslat annak a lehetőségét is felveti, hogy bizonyos politikai kérdésekhez kellene kötni a támogatások folyósítását. Ezt már ismerjük, ezt látjuk az élet más területein is. Magyarán, ha a javaslat életbe lép, akkor még az is előfordulhat, hogy például jogállamisági kérdésektől tegyék függővé a mezőgazdasági támogatások folyósítását. Ez a felvétel egyelőre még a tagállamok, a svéd és finn barátaink felől érkezik, de ismerve a mostani Európai Bizottságot, az önmagáról alkotott szerepfelfogását, biztosan nem ugranak félre az ilyesmi elől, sőt! Magyarán, nemcsak azt akarják megmondani, mit együnk, hanem azt is, kire szavazunk. Ha nem vagyunk elég liberálisok, ha a magyar gazdák a nemzeti kormányra szavaznak, akkor nem kapnak pénzt. A bábkormányjelölt Tisza Párt képviselői támogatják a javaslatot. Nem érdeklük őket a mezőgazdasági kérdések, az élelmiszer, hogy mit esznek a magyar emberek. Abban bíznak viszont, hogy Brüsszel így ki tudja zsarolni, hogy a magyar emberek rájuk szavazzanak. Ez azonban nem új gyakorlat, Brüsszel már most is tart vissza forrásokat a kormányváltás reményében. Látjuk, milyen eredménnyel. A magyar emberek általában nem szeretik, ha zsarolják őket. Hát még a híresen nyakas magyar gazdák!

– Akkor el lehet intézni az ilyen felvetést azzal, hogy az nem releváns, ellenkezik a gazdák érdekeivel, és ezért felesleges vele foglalkozni?

– A legkevésbé sem! A nyomásgyakorlás a brüsszeli oldaltól hatalmas. Az akarataikat, mint látjuk, minden eszközzel átvernék a szuverén jogaiért küzdő országokon. Az egyik ilyen, veszélyes kezdeményezés a már kitérő bizottsági javaslat a támogatások átalakításáról. De legalább ilyen veszélyesek azok a brüsszeli tervek is, amelyek az európai és így a magyar gazdáknak járó

mezőgazdasági támogatásokat Ukrajnának kívánják átjátszani. Ez a két kezdeményezés a magyar gazdákra leselkedő két legnagyobb veszély. Ezért is támogatjuk a gazdák által elindított petíciót, amely ezen veszélyek ellen emeli fel a hangját, és fejez ki velük szemben elégedetlenséget. Éppen ezért arra buzdítjuk az embereket, hogy minél többen írják alá azt, adjanak megfelelő támogatást érdekeik minél erősebb képviselőjéhez. Nemcsak a gazdák, hanem az egész magyar és az európai fogyasztói társadalom veszélyben van. Ez ellen pedig minél többen fel kell, hogy szólaljanak, s erre ad lehetőséget a petíció.

– Közben ezzel párhuzamosan folyik a nemzeti konzultáció is...

– Nagy jelentősége van a nemzeti konzultációnak, mert azzal lehet megalapozni a gazdasági semlegességünket. Magyarországnak saját gazdaságpolitikát érdemes folytatnia, aminek 2025-ben a gazdaság első negyedéves számaiban már nyoma lesz. Meggyőződésem, hogy hazánkban nyitottnak kell maradnia mind a Nyugat, mind a Kelet felé. Ez minden magyar gazdasági szereplő, így a magyar gazdák érdeke is. A gazdasági semlegesség politikájának jelenleg egy alternatívája van: az, amit a liberálisok akarnak, azaz a blokkosodás. Ennek lényege, hogy önként, pontosabban a liberálisoknak engedelmesskedve ki kellene vonulnunk minden olyan piacról, amely nem tetszik a liberálisoknak. Ez gyakorlatilag azt jelenti, hogy a magyar gazdáknak fel kellene adniuk a keleti piacokat. A mi érdekünk viszont mindenkiel kereskedni, akivel számunkra előnyös, így tudunk gazdasági növekedést elérni. Azt kérjük, hogy töltsék ki, és küldjék vissza a konzultációs ívet, döntünk együtt, és tegyük erősebbé hazánkat. Mert amiben a magyarok egyetértenek, azt Magyarország megcsinálja.

– Ismerős ellenfél is felbukkant a Tisza Párt oldalán, a mindig is az őri-ágazdaságok érdekében felszólaló Raskó György, aki most a nyugdíjasok halálával számolva veredett furcsa okfejtésekre. Mit gondol az ilyen kirohanásokról?

– A helyzet szomorú. Más halálára spekulálni alávaló dolog, politikai haszon céljából pedig különösen az. Elfogadhatatlan! De azért egy dologra felhívnam a figyelmet. Raskó György egy zöldbáró, vagyis egy olyan társadalmi csoporthoz tartozik, akiket a kormány igyekszik féken tartani, tisztességes versenyre kényszeríteni. Személy szerint Raskó Györgynek kulcsszerepe volt abban is, hogy a hazai élelmiszeripart külföldi kézbe árusították ki, aminek következtében sorra szűntek meg neves gyáraink, sokan váltak munkanélkülivé, és gyengült a hazai mezőgazdaság. A Tisza Párt egy új politikai fejlemény. A múltban is azt láttuk, hogy akinek személyes sérelmei vannak a kormánnyal szemben, az gyakran feltűnik a kormány aktuális politikai kihívója mellett. 2022-ben is volt ilyen szereplő, nem is egy. Akkor sem jártak sikerrel, most sem fognak.

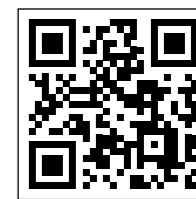
– Az agrárszektorban gyakran hallani a generációváltás nehézségeiről. Milyen lépéseket tervez a kormány, hogy támogassa a fiatalokat a mezőgazdaságban való elhelyezkedésben?

– Nehéz kérdés, amin egyszer minden szülőnek át kell esnie, függetlenül attól, hogy az élet mely területén áll helyt. Itt van egy dilemma. Az ember ugyanis azt szeretné, hogy gyermeke jobban éljen, többre vigye, mint ő. Ugyanakkor valahol az is húzóerő, jól esik az ember lelkiének, ha a gyermek meg neves gyáraink, sokan váltak munkanélkülivé, és gyengült a hazai mezőgazdaság. A Tisza Párt egy új politikai fejlemény. A múltban is azt láttuk, hogy akinek személyes sérelmei vannak a kormánnyal szemben, az gyakran feltűnik a kormány aktuális politikai kihívója mellett. 2022-ben is volt ilyen szereplő, nem is egy. Akkor sem jártak sikerrel, most sem fognak.

ság. A kormány itt úgy próbál segíteni, hogy ösztönzi és megkönnyíti ezt az átmenetet, amit generációváltásnak szoktunk hívni. Egyfelől támogatásokat biztosítunk a fiatal gazdák számára. A mostani EU-s költségvetési ciklusban nő az ezen pályázatok keretén belül támogatható terület nagysága és az igényelhető összeg is. Azaz 2027-ig Magyarország vállalta, hogy 6800 fiatal agrárszakembernek nyújt támogatást. A támogatások összegét tekintve is magasabbra tettük a léct. Már 417 millió eurónyi forrás áll rendelkezésre fiatal gazdák számára. Ennek egy része területalapú támogatás, de van mód vállalkozás indítását segítő programban is részt venni. Emellett komoly lépéseket tettünk a vidék megtartóképességének erősítése érdekében, és azon vagyunk, hogy folyamatosan javítsuk a mezőgazdasági oktatás színvonalát is. A fiatal azt is jelenti, hogy az illető képből legyen a legújabb dolgokkal. Ehhez viszont a

legmodernebb eszközökkel operáló oktatás kell. Vannak törvényi eszközeink is, amelyek segíthetik a generációváltást. Így a családi gazdaságok működését szabályozó új jogszabály is a generációváltást hivatott elősegíteni. Mindez így, együtt, tehát a támogatások megemlése, a vidékfejlesztési programok és a generációváltás megkönnyítése azt a célt szolgálják, hogy még hosszú időn keresztül megérje gazdálkodni Magyarországon.

• DÉNES ZOLTÁN

<https://agrokult.hu/>

Szakmai tanulmányút Brazíliában – A világ egyik legnagyobb agrárországának nyomában

A NAK Agrárszolgáltató Nonprofit Kft. szervezésében november 3–11. között részt vehettem egy fantasztikus tanulmányúton Brazíliában, Mato Grosso tartományban. A program célja az volt, hogy közelebb hozza a magyar és a brazil agrárszereplőket, lehetőséget adjon a tapasztalatcserére, és bepillantást nyújtson a szarvasmarha-tenyésztés, a szójatermesztés, valamint a brazil mezőgazdasági innovációk világába.

Az út annyira tartalmas volt, hogy szinte két-három hétnek érződött. Brazília méretei és termelési számai néha szinte felfoghatatlanok voltak. Az utazás első állomása São Paulo volt, ahol a város méretei rögtön letaglózta: a 11 milliós metropolisz népessége nagyobb, mint egész Magyarországra. Itt csak egy rövid időt töltöttünk és repültünk is tovább Mato Grosso államba, az agrárélet központjába. Itt már rögtön a repülőn egy helyi gazda mellett kaptunk helyet, aki büszkén mutatta a repülőből a saját földjeit. Ez a vidék hatalmas területeivel és gyorsan fejlődő városaival lenyűgöző példája annak, hogy egy ország milyen dinamikus tud fejlődni. Volt olyan város, ami fiatalabb volt, mint én, 20 évvel ezelőtt még semmi sem volt a városból.

Látogatás Sinopban

Elsőként az Embrapa Agressivipastoril Kutatóközpontját látogattuk meg. Az egyik legnagyobb benyomást az agroforestry (agrárerdészet) hagyta bennem: a kutatók olyan rendszereket mutattak be, ahol a fák, növények és állatok harmonikus együttműködése nemcsak a biodiverzitást segíti, de gazdaságilag is megtérül. Egy tartalmas előadás után személyesen is láthattuk a különböző kísérleti beállításokat és meg is kóstolhattuk a helyi finomságokat.

Délután az UNESIN szövetségnél jártunk, amely 29 szervezetet fog össze, a közösségi összefogás erejét

tapasztalhattuk meg. Kedves fogadtatásban volt részünk, és még a helyi sajtót is meghívták a tiszteletünkre. Inspiráló volt látni, hogyan lehet a helyi társadalom minden szektorát bevonni a fenntartható fejlődés érdekében. Emellett részletesebb betekintést nyerhettünk a szigorú előírásokba és szabályozásokba, amelyek a helyi őshonos faunát és erdőket hivatottak megővni.

A farmok világa: hatékonyság és fenntarthatóság kéz a kézben

A Mano Júlio farmon egy teljes napot töltöttünk, és minden percét lenyűgözve figyeltük. Marino José Franz és testvére, Paulo Franz vezetik ezt az óriási, több mint 43.000

hektáros birtokot, ahol szójababot, kukoricát, gyapotot termesztenek, emellett szarvasmarha-, baromfi- és sertésenyésztéssel is foglalkoznak.

A farm működése nemcsak a méretei miatt lenyűgöző, hanem a fenntarthatóság iránti elkötelezettsége miatt is. Például ahelyett, hogy több száz kilométerre szállítanák a szóját és kukoricát, kidolgoztak egy helyi megoldást a trópusi éghajlaton való sertéstartásra. Az európai szem számára szokatlan, nyitott istálló jó alkalmazkodnak a helyi időjárás-hoz.

A farmon bemutatták a tökéletes körforgásos gazdálkodási modellt: a disznókkal megetetik a szóját és kukoricát, a trágyából biogázt állítanak elő, amelyből áramot generálnak és végül a hígtrágyát visszajuttatják a földekre, ezzel javítva a talaj termőképességét. Ez a rendszer

lehetővé teszi számukra az energiafüggetlenséget és a hatékony gazdálkodást.

A marhák is igazi mennyországban élhetnek ott, olyan magas fűben tudnak legelni, épphogy csak kilátszódnak belőle. Csak az utolsó 100 napot töltik istállóban, ahol etanolgyártásból származó, magas fehérjetartalmú DDG-vel táplálják őket.

Nem hagyhattuk ki a FS Bioenergia Etanol Üzem meglátogatását sem. Ez Brazília első kukorica alapú bioüzemanyag-gyára, amely évente közel 2,3 milliárd liter etanolt állít elő, jelentősen növelve a kukorica értékét a régióban.

A Capuaba farmon pedig találkoztunk a „Cover Crop King”-gel, aki már több mint 40 éve foglalkozik talajtakaró növényekkel. Ezt is csak ámulva figyeltük és csodáltk, valamint próbáltuk megfejtetni, hogyan tudnak a dús talajtakaró növényekbe direktbe vetni. Testközelből is láthattunk az előírásoknak megfelelő védett erdő-sávokat közvetlenül a szójaföldek mellett. És azt is, hogy a nagy szárazság miatt az erdőtüzek milyen pusztítást tudnak végezni. Azonban azt is megtudtuk, hogy ezek a helyi őshonos fák ehhez hozzá vannak szokva és gyorsan kiheverik az erdőtüzet és szinte újjáélednek. Szinte mindenhol alkalmazott no-till technológiát és a talajtakaró növényeket alkalmaznak, amely nemcsak a talaj védelmét szolgálják, hanem hozzájárulnak a klímaváltozás hatásainak csökkentéséhez is.

Kutatás, fejlesztés és innováció

Ellátogattunk a Rio Verde Foundation – Research Centerbe is. Ez a brazil kutatóintézet elkötelezett a mezőgazdasági kutatás és fejlesztés iránt, különös hangsúlyt fektetve a növénytermesztési technológiák, a talajgazdálkodás és a terménybiztonság fejlesztésére. Kísérleti parcelláikat látva lenyűgöző volt meg-

tapasztalni, hogy a talajtakaró növények milyen jelentős mértékben járulnak hozzá a talajvédelemhez és a fenntartható mezőgazdasághoz.

A FAMATO bemutatóján betekintést nyertünk Mato Grosso állam mezőgazdasági és állattenyésztési szektorába. Ez a szervezet nemcsak a gazdák érdekeit képviseli és az agrárpolitikai döntéshozatal befolyásolja, hanem számos képzési programot, technikai támogatást és kutatási projektet is kínál tagjai számára.

Végül ellátogattunk az AgriHUB Mezőgazdasági Innovációs Központba, ahol a technológiai fejlesztések és fenntartható megoldások kerültek a fókuszba és megismerkedhettünk pár helyi startuppal is.

Kitekintés a Pantanalba

Az utolsó napokban ellátogattunk a Pantanal régióba, ahol testközelből láthattuk Brazília lenyűgöző élővilágát. A programban kajmán-érintés, piranhahorgászat, dzsungeltúra és csónakázás is szerepelt – mindez egy jó adag páras meleggel és

néhány száz szúnyoggal megspékelve.

Tanulságok és élmények

A tanulmányaim során és személyes érdeklődésemből kifolyólag nagyon sokat tanultam és olvastam már Brazíliáról és Mato Grosso államról, így számomra külön élmény volt végre mindezeket élőben is látni és megtapasztalni. Nagyon nehéz így pár oldalban összefoglalni mindazt, amit láttunk, tapasztaltunk, de igyekeztem egy kis ízelítőt adni belőle. Számomra bámulatra méltó, hogy olyan gyenge minőségű vörös talajon miként tudnak ilyen eredményeket elérni! Persze a csapadékra és a hőmérsékletre nem lehet panasz, de ez is egy ékes példája annak, hogy kihasználják azt, amijük van és fejlesztik azt, ami igényli. Bár sokat láttunk, hallottunk, tanultunk, még így is csak egy kicsiny szegletét láttuk ennek az óriási országnak. Aki csak teheti, menjen el, és tapasztalja meg a saját szemével!

BERECZKI ANNA

Ismerkedés az amerikai tejiparral

Szakmai összefoglaló a 2024-es World Dairy Expo tanulmányútról az Egyesült Államokban.

A TejTerméktanács és a NAK Nonprofit Kft. szervezésében szeptember 30. és október 6. között lebonyolított World Dairy Expo tanulmányút lehetőséget adott 18 magyar vezető tejgazdálkodási szakember számára, hogy megismerkedjenek az amerikai tejipar működésével. A résztvevők Wisconsin, Dél-Dakota és Illinois államok különböző tejgazdaságait és feldolgozó üzemait látogatták meg, amelyek a világ élvonalába tartoznak mind technológiai fejlettség, mind fenntarthatósági gyakorlatok terén.

Wisconsin tejtermelésének jelentősége

Wisconsin, amelyet az Egyesült Államok „Tejtermékek földjének” is neveznek, évente több mint 1,2 mil-

lió tejelő tehénrel és 30 milliárd font (13,5 milliárd kg) tejtermeléssel az ország második legnagyobb tejtermelő állama. A tejtermelés az állam gazdaságának fő pillére, évi 45 milliárd dolláros gazdasági hatással és mintegy 160.000 munkahely biztosításával.

Több olyan tejtermelő farmon is járt a magyar delegáció, ahol kifejezetten fókuszálnak a párhuzamos tevékenységre, a látogatókra (látványistálló, és a többi), hogy közelebb hozzák a fogyasztókat, bemutassák a tejtermelést, ezzel pedig extra bevételre is szert tesznek.

A tanulmányút értékes példák szolgált a magyar tejgazdaságok számára: az amerikai modell bemutatja, hogyan érhetők el azok a fenntartható és hatékony megoldások, amelyek a tejtermelés versenyképességét és gazdasági hatékonyságát növelik. Az 5 vagy 10 évvel

ezelőtti Amerikához képest sokkal nagyobb hangsúlyt kapott a fenntarthatóság és az állatjólét.

A tanulmányút során a résztvevők olyan tejgazdaságokat látogattak meg, mint például a Hinchley's Dairy Farm, mely egy, az 1950-es években alapított, családi tulajdonban lévő, hatodik generációs tejgazdaság. A farm összesen 650 tehénnel működik, ahol az automatizált fejési technológiák és a fenntartható gazdálkodási módszerek alkalmazása mellett nagy hangsúlyt fektetnek az agrárturizmusra, évente több ezer látogatót fogadva.

A Rosendale Dairy Wisconsin legnagyobb tejgazdasága. Három többgenerációs wisconsini farmer család tulajdona, mintegy 9000 tejelő tehénnel, melyből a látogatók két körforgó karusszal fejőberendezésen 8300 tehenet fejtek. Összesen 70-80 dolgozó működteti a telepet, amely naponta több mint 300.000 liter, éves szinten több mint 100 millió liter tejet termel.

A tanulmányút utolsó állomása a Fair Oaks Farm bejárása volt. Több mint 37.000 tehénnel az egyik legnagyobb tejgazdaság és egyben az egyik legnagyobb agroturisztikai látványosság az USA-ban, évente több mint egymillió látogatót fogadnak a komplexumban (szálloda, étterem, farm, bolt). Éves tejtermelése meghaladja a száz millió litert, a bevétel több millió dollár. Érdekes volt látni a méretbeli különbségeket a magyar és az egyes államok tejtermelése között. A Fair Oaks Farm szövetkezeti kapcsolatrendszerén keresztül háromszor annyi tehen felett diszponál, mint a teljes magyar tejelő állomány. Törekvései alapján néhány éven belül karbon semleges lehet a teljes gazdaság.

World Dairy Expo

A World Dairy Expo, amely évente kerül megrendezésre Madisonban, három fő szekcióra oszlik: kiállítás, szemle és vásár, valamint képzések.

A több mint 600 kiállító és 2600 szarvasmarha mellett 45 szakmai eseményt is tartottak.

Innováció és fenntarthatóság az amerikai tejiparban

A farmokon kívül a szakmai program részeként a csoport a Wisconsin-Madison Egyetem tejipari karára is ellátogatott, ahol átfogó tájékoztatást kaptak az egyetem kutatási programjairól és az iparágat érintő legújabb innovációkról. Az egyetemek tejipari vagy tejtermelési kutatóintézetekben és tanszékeiken mindennapos gyakorlat, hogy piaci szereplők adományokkal (jelentős értékű gépekkel, technológiákkal) segítik a kutatást, az innovációt és az oktatást.

Az amerikai tejgazdaságokban kiemelt szerepet kapnak a legújabb technológiák, beleértve az automatizált fejési rendszereket, a precíziós gazdálkodást és a digitális adatelemzési módszereket, amelyek segítségével a termelők növelhetik hatékonyságukat és csökkenthetik a környezetre gyakorolt negatív hatásukat.

A tanulmányút során a résztvevők több jelentős sajtüzemet látogattak meg, amelyek mindegyike egyedi betekintést nyújtott a sajt készítés világába. Az Ellsworth sajtüzemet 1910-ben alapították, főleg sajt készítésre, különösen a cheddar és a nálunk kevésbé ismert natúr, fokhagyma, cajun vagy ranch ízű sajtrögök előállítására specializálódott. Naponta több mint 600.000 liter

tejet dolgoznak fel, a megtermelt tej egy körülbelül 300 tagból álló tejtermelői kooperációból érkezik.

A svájci bevándorlók által 95 éve alapított dél-dakotai Valley Queen Sajtüzemben főként svájci, gouda, cheddar és Monterey Jack sajtokat gyártanak. Jelenleg évente több mint 850 ezer tonna tejet dolgoznak fel, éves sajttermelésük 95 ezer tonna. Napi szinten 2,3 millió liter tejet vesznek át és ebből mintegy 230 tonna sajtot termelnek. Fotózásra, ahogy a többi meglátogatott üzemben, itt sem volt lehetőség, de minden szakemberben mély nyomokat hagytak a tejfeldolgozó 350-400 kilogrammos sajtömbjei. A vállalat kizárólag arra fókuszál, ami az alapképessége, amiben igazán jók, ez pedig a sajtgyártás, minden, ezen túli tevékenységet a vevőire vagy üzleti partnereire bíz.

A brookings-i Babybel sajtüzem 2014-ben kezdte meg működését, a világszerte népszerű, viaszborítású sajtjairól ismert. Az üzem jelenleg naponta 1,7 millió Mini Babybel sajtot gyárt, napi tejfeldolgozásuk 300 tonna, melyet 280 dolgozóval oldanak meg. A Babybel sajt öt féle ízben készül.

A családi vállalkozásként működő Mariake's Gouda Sajtüzem a holland gouda sajtokra specializálódott. Jelenleg Wisconsinban 350 tehenet tartanak, de kávézó, étterem, élelmiszerbolt, látvány sajtüzem és vezetett teleplátogatás is segíti a gazdaság talpon maradását.

Amennyiben további szakmai tanulmányutak iránt érdeklődik, kérjük, kövesse a NAK+ Facebook oldalt a legfrissebb információkért és lehetőségeikért!

• HARCZ ZOLTÁN

NEMZETI
AGRÁRGAZDASÁGI
KAMARA

Még pályázhat az agrár-környezetgazdálkodási és ökológiai gazdálkodási támogatásokra!

HATÁRIDŐ: 2024. december 23.

Döntését az AKG és ÖKO programokhoz való csatlakozáshoz szükséges tudnivalókkal segítjük, amelyeket kiadványainkban talál!

AGRÁR-KÖRNYEZETGAZDÁLKODÁS
kézikönyv
<https://tinyurl.com/akg-kezikonyv>

ÖKOLÓGIAI GAZDÁLKODÁS
kézikönyv
<https://tinyurl.com/oko-kezikonyv>

Kiadványaink megtekintéséhez olvassa be telefonjával a megfelelő QR kódot vagy írja be böngészőjébe a link szövegét!

Hangolódás az ünnepekre, fenyőfaállítás, növényeink teleltetése

A gazdálkodási év zárása egyben az új év tervezését is jelenti, a kezdődő hosszú téli hónapok remek alkalmat adnak arra, hogy átgondoljuk a jövő évi teendőket, és felkészülve, majd tervszerűen végezzük a munkánkat.

Érdekes minden gondolatot, folyamatot leírni egy papírra és azt szem előtt tartani az íróasztalon, hiszen így bármikor módosítható, és ezzel a gazdálkodási időszak kezdetére remélhetőleg már egy jól átgondolt tervet hozunk létre.

Azonban a tervezés mellett hagyjunk időt a karácsonyi ünnepekre való hangolódásra is. Ilyenkor sokunkban felmerül a kérdés, hogy állítsunk-e karácsonyfát? Ha egyszerűen szeretnénk válaszolni, akkor azt mondjuk, hogy természetesen igen! Ezzel viszont a következő kérdés az lehet, hogy miért? A válasz csak egy picivel hosszabb, azért, mert nincs karácsony fenyő nélkül. Reményeink szerint ezen megállapításban, valamennyien döntően egyetértünk.

Emberemlékezet óta állítunk fát karácsonykor, melynek szokása generációról generációra öröklődik át, és biztosan állíthatjuk, hogy ezen

szokás soha nem megy ki a divatból. Talán azon is érdemes elgondolkoznunk, hogy karácsonykor miért éppen fenyőfát állítunk. Sokféle válasz megfogalmazódhat, de valószínűleg a következő tűnik a legjobbnak. A fenyőfélék jellemzően örökzöld növények. A zöld növény életet jelent az ember számára, az örökzöld pedig az örök élet szimbólumát jelöli. A mérsékelt égövünkön az örökzöld növények, melyek télen is megőrzik a leveleiket és zöld színüket, már ősidők óta az élet és a túlélés szimbólumai voltak. Így valószínűsíthető, hogy Jézus születését és feltámadását is kapcsolatba hozzák velük.

A hazai fenyőtermesztők munkája feltételezhetően sokaknak nem kellően ismert tevékenység, ezért szeretnénk egy kis betekintést nyújtani abba. Már csak azért is, mert a meghatározott hangulatához nagymértékben hozzájárulnak ők is. A kará-

csenyőfáknak szánt fenyőket nem a természetes erdőkből vágják ki, hanem ültetvényeken nevelik, azaz a karácsonyfa-nevelés ugyanolyan jellegű mezőgazdasági tevékenység, mint például a paprika termesztése, azzal a különbséggel, hogy a termésünk betakarítására több évet is kell várni.

A karácsonyfa-termesztés Magyarországon döntően három vármegyében Zala, Somogy és Vas vármegye néhány településén zajlik. Jellemzően azért ezen vármegyékben alakult ki az üzemszerű termesztésük, mert a fenyő számára itt biztosítottak a környezeti feltételek. A Nyugat-Dunántúl területein rendelkezésre állnak a kötött, de savanyú talajok, melyet a fenyők igényelnek, a nagyobb természetes csapadékmennyiség és főként a magasabb páratartalom, mind hozzájárulnak ahhoz, ami a fenyők minőségi termesztéséhez szükséges.

Az értékesítésig nagyjából 5-10 évet kell várni, fajtól és mérettől is függően. A legkelendőbbek az 1-3 méter magas fenyők, a kivágott fák helyére, pedig új csemeték kerülnek, melyeket minden évben ültetnek.

Így egyfajta körforgás valósul meg, mely lehetővé teszi, hogy minden évben legyen kivágásra alkalmas fenyőfa. A legkelendőbbek a lucfenyők, melyek kevésbé tartósak, cserében a legjobb illatúak, az ezüstfenyők, melyek gyönyörű kékes színűek, és a nordmann fenyők, melynek tűlevelei nem hullanak, így nagyon tartósak.

A vágott fenyőket tehát direkt erre a célra telepítik, ráadásul kivágásukig is több éven át termelik és frissítik számunkra a levegőt, vagyis az élet alapját, oxigént állítanak elő. Ugyanez nem mondható el a műanyag műfenyőről, ami jelentős káros anyag kibocsátással kerül előállításra, szállításra majd később megsemmisítésre. Azonban, ha tovább gondoljuk, olyan ez mintha művirágot adnánk át ajándékba, vagy tennénk az ünnepi asztalra. Ma már az élőfenyőnek az ünnepek utáni elszállításuk és feldolgozásuk is, azaz a teljes körforgás megoldott:

összegyűjtést követően égetésük során villamos energia áramot termelnek számunkra, illetve egy részükből fenyőmulcs keletkezik, így tovább javítják a környezetünket.

A legzöldebb és legkörnyezetbarátabb megoldásnak ma egyértelműen az élő fenyőt nevezzük. A karácsonyfa ültetvényekről kiszedett gyökeres földlabdás fenyő feldíszítése és lakásban tartása az élő növény szempontjából kockázatos választás. Korábban sokan azért választották ezt a típust, hogy karácsony után a kertjükben tudjanak gyönyörködni a fenyőben, a kiültetést követően azonban csalódnuk kellett. Ennek oka, hogy a fenyőket a karácsonyfa ültetvényeken nem iskolázzák és nem ültetik át megfelelő időközönként, így a földlabdában elegendő jó gyökérzet nem tud kialakulni. Ezért ültetése rendkívül kockázatos, többnyire sikertelen. Azt tanácsoljuk, hogy karácsonyfa-nak válasszunk vágott fenyőt, a kertünket pedig tavasszal kiültetett, díszfaiskolában vásárolt, többször iskolázott (átültetett), földlabdás fenyővel díszítsük.

A beszerzett karácsonyfa mellett, azonban ne feledkezzünk el növényeink szükség szerinti teleltetéséről sem. A lombhullató növényeinkkel általában nem szokott különösebb gond lenni, jól viselik a hazai teleinket.

Nevelés alatt álló piacképes, több éves fenyőfák (Fotó: Komma László)

Ugyanakkor az örökzöld növényeink teleltetése jellemzően nagyobb odafigyelést igényel. Ugyanis az a élettani helyzet áll elő, hogy örökzöld leveleik miatt a tél folyamán is folyamatosan párologtatnak. Így, ha száraz a talajuk, vizet nem tudnak felvenni, így a levélen keresztüli párologtatásuk miatt gyakorlatilag kiszáradhatnak. Sokan tévesen fagykárnak tulajdonítják, de jellemzően fiziológiai kiszá-

radás a pusztulás oka. Erre különösen az edényben tartott örökzöld növények érzékenyek, így ezeket fagymentes időben, a tél folyamán is szükség szerint öntözni kell. Az utóbi időben az enyhe teleknek köszönhetően egyre nagyobb teret hódít a mediterrán növények tartása. Sok helyen már igen nagyméretű dézsában nevelnek növényeket, melyek mozgatása, teleltetése nem egyszer-

rű feladat. Gondoljunk például a majd minden házikertben és teraszokon tartott leanderekre. Ezen növények és a hasonló fajok teleltetése összetett folyamat. Amíg nincs tartós fagyos időszak, addig viszonylag jól bírják. Azonban egy tartós fagyos időben a cserép földje átfagy, vizet nem tud felvenni, örökzöld levelei párologtatnak és a növény tavaszra kiszárad, elpusztul. Teleltetésükre megoldást jelenthet, ha a dézsájukat vastagon teljesen betakarjuk jól szigetelő anyaggal, védve a gyökérzetet az átfagyástól, majd a tartósabb lehűlések idején több rétegben fátyolfóliával takarjuk be a növényeket. Ezzel csökkentjük a párologtatást, védjük a hideg ellen, de légzésükben nem akadályozzuk.

Fenyővásárlás estén lehetőleg a minél közelebbi helyről, Magyarországról származót válasszuk, melylyel a helyi termelőket, családokat és gazdaságokat támogatjuk!

Innen is kívánunk minden tisztelt gazdálkodónak, olvasónak boldog karácsonyt, szép magyar fenyőfát, pihenést és erőt a következő új évre.

• KOMMA LÁSZLÓ / NAK

Magasabb fokozatban az agrárkamara erdészeti tájékoztatási kampánya

Az idei év jelentős változást hozott a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara erdészeti ágazatnak nyújtott szolgáltatásaiban.

A közvetlen tájékoztatási, tanácsadási és érdekképviseleti tevékenységben korábban a falugazdász hálózat mellett néhány központi kamarai ügyintéző vett részt. Az ide értől kezdve viszont ezen ügyintézői kör regionális, illetve vármegyei szinten is jelentősen megerősödött a fizikailag is e szintekre delegált erdészeti szakértők hadrendbe állításával. Az agrárkamara kibővült új csapata alkotja az úgynevezett erdészeti szakértői hálózatot.

De mit is jelent mindez az agrárkamara nézve, milyen változáson ment keresztül a kamara erdészeti szolgáltatási portfóliója?

Az első és legfontosabb, hogy jól felkészült, naprakész tudással bíró erdészeti szakértők személyes tanácsadás keretében – az erre kijelölt ügyfélfogadási helyeken és időben – viszik el az információt az érintetteknek. Az erdészeti szakértői hálózat életre hívása óta erdészeti szakértőink már eddig is több száz ügyben adtak tanácsot, nyújtottak segítséget a gazdáknak, földtulajdonosoknak, erdészeti szakembereknek.

A szakértői hálózat bővülése a helyi tanácsadás kiépülése mellett hozzájárul ahhoz is, hogy az agrárkamara bátrabban felvállaljon

nagyobb erőforrást igénylő, szélesebb szakmai területet átölelő témákat, valamint ehhez kapcsolódó érdekképviseleti, tájékoztatási és tanácsadási szolgáltatásokat. E tevékenység számos vonalon fut, melyből néhány különösen aktuálisat szeretnénk kiemelni.

Erdészeti aloldal a kamara honlapján

A szakmai tájékoztatás új szintre emelésének alapja az agrárkamara honlapján kialakított önálló erdészeti aloldal (<https://www.nak.hu/erdeszeti>). Az aktuális erdészeti relevanciájú friss hírek mellett legfontosabb tartalmi a KAP 2023-27 időszak erdészeti támogatásai, a kamarához erdészeti témában fordulóknak

korábbi kérdései, és az azokra adott válaszok gyűjteménye (GYIK), a legfontosabb kamarai és kapcsolódó szakmai események, képzések úgynevezett eseménynaptára. A honlap a meglévő kapcsolatfelvételi lehetőségeken felül továbbiakat is biztosít, egyrészt statikus formában az Erdészeti hírlevél, másrészt egyfajta interaktivitással az Írjon nekünk funkció által. Szintén itt érhetőek el az erdészeti szakértői kör által készített, kamarai kiadványok is elektronikus formában.

Cikksorozat: Kisokos magán erdőtulajdonosoknak

A vagyonhasznosítással kapcsolatos elsődleges rendelkezési jogok a polgárjogi és földhasználati szabályozás szerint erdők esetében is a tulajdonost illetik meg. S habár Magyarország erdeinek közel fele magántulajdonban áll, bizonyos szempontból mégis a magán erdőgazdálkodás sokszor elfelejtett szereplője az erdőtulajdonosok. Az erdészeti szakértői hálózat egy hosszabb lélegzetvételű cikksorozatban annak jár utána, hogy miként érvényesül ez a gyakorlatban, minden érintett tisztában van-e a jogaival, illetve az erdők közérdekű funkcióiból fakadó kötelezettségeivel? S vajon a hatályos jogszabályok lehetővé teszik-e, hogy érdekeik szerint élhessenek a tulajdonukból fakadó lehetőségekkel, illetve képessé teszik-e őket, hogy megfeleljenek az elvárásoknak?

A cikksorozatban az erdővel borított területekkel kapcsolatos alapvető jogi szabályozás, az erdőingatlan földhasználati lehetőségei, ezek adózási vonzata, valamint az osztatlan közös tulajdon felszámolási lehetőségei kerülnek górcső alá, elsősorban a tulajdonos szempontjából. A cikksorozat egyes írásai a kamara erdészeti oldalán folyamatosan elérhetőek.

Országos rendezvénysorozat: párbeszéd az erdőtulajdonosok, erdőgazdálkodók, szakmai vállalkozások jövőjéért

Az erdészeti szakértői hálózat igyekszik a legfontosabb információkat proaktív módon, személyesen is átadni az agrárkamara tagságának. Ezt szolgálta az ős folyamán

lebonyolított, Párbeszéd az erdőtulajdonosok, erdőgazdálkodók, szakmai vállalkozások jövőjéért elnevezésű országos tájékoztató rendezvénysorozat.

A rendezvénysorozat két témában, két célközönség részére szerveztük. Az – elsősorban magán – erdőgazdálkodók, valamint az erdőgazdálkodás során közreműködő erdészeti szakirányítók részére Erdőgazdálkodás és erdőtelepítés támogatási lehetőségei a KAP 2023-27-es időszakban címmel az elkövetkező időszakban igényelhető erdészeti állami támogatásokról tartottunk tájékoztatót.

Egyúttal konzultációra is hívtuk őket a támogatási kérelemkészítés aktuális kihívásairól, valamint az e téren az érintettek és az agrárkamara falugazdász hálózata és erdészeti szakértői hálózata közötti együttműködési lehetőségekről.

A magánerdők tulajdonosai részére pedig Magán erdőgazdálkodás szerveződése, osztatlan közös tulajdon megszüntetése címmel a tulaj-

donokban álló erdők hasznosítási lehetőségeiről adtunk tájékoztatást.

Az erdőgazdálkodókkal, erdészeti szakirányítók, valamint az erdőtulajdonosokkal kialakult, az előadások témájához csatlakozó személyes párbeszéd, fórum során a hatályos szabályozás alkalmazásához kapcsolódóan az érintettek részéről felvetett problémákat és javaslatokat a földhasználathoz, az osztatlan közös tulajdon felszámolásához készülő szabályozási javaslatunk összeállításában, valamint a KAP erdészeti támogatások részletszabályainak kialakítását szolgáló egyeztetéseken fogjuk tudni felhasználni.

Az egy kivétellel minden vármegyét érintő, összesen 40 eseményt magában foglaló, és közel 1500 résztvevőt vonzó rendezvénysorozat nagy érdeklődés mellett zajlott. Az eseménysorozat egyben kitűnő bemutató, és kapcsolatépítési lehetőséget is nyújtott a kamara régiós szakértői, a gazdák, és a tulajdonosok számára.

KAP pilot projekt

Szintén a közvetlen információátadást, és a személyre szabott tanácsadást szolgálja a kamara erdészeti szakirányítók, szaktanácsadók számára indított pilot projektje. Ennek lényege, hogy az agrárkamara, az eddig nyújtott, elsősorban a támogatási lehetőségekről és feltételekről szóló tájékoztatás mellett, a továbbiakban – első lépésben egy 2025. év elejéig tartó pilot projekt keretében – a támogatási és kifizetési kérelmek összeállítására és benyújtására is kiterjeszti a szolgáltatását. A projekthez csatlakozó szakemberek – jelenleg mintegy 70 személy – részére az alapos előzetes tájékoztatás mellett a kérelmek benyújtása során technikai háttértámogatást is biztosítottunk a felmerülő akadályok gyors elhárítása érdekében.

A pilot projekthez kitűnő inputot szolgáltatnak az említett rendezvény sorozat során az ágazat gyakorlati szereplői által felvetett javaslatok, észrevételek is.

• KOVÁCSSEVICS PÁL/NAK

Nőtt a dióterület, de hatékonyabbá kellene tenni a termesztést

Indul a diószezon, és bár az elmúlt években jelentősen nőtt a hazai ültetvényterület, a magyar héjas gyümölcs az exportpiacokról egyre inkább kiszorul. Ezen a termesztéstechnológia korszerűsítésével lehetne változtatni, jelenleg ugyanis csupán a terület kevesebb mint harmadán folyik hatékony termelés.

Magyarországon jelenleg mintegy 9200 hektáron termesztnek diót, ami a korábbi évek termőterületénél másfélszer nagyobb – írja közleményében a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara (NAK) és a FruitVeB Magyar Zöldség-Gyümölcs Szakmaközi Szervezet. A legnagyobb területen Szabolcs-Szatmár-Bereg, Borsod-Abaúj-Zemplén és Somogy vármegyékben termelnek diót. A szakmai szervezetek szerint még mindig nagyon sok az elhanyagolt, a termesztéstechnológiát tekintve alacsony színvonalú dióültetvény, és a jól művelt, valamelyest intenzívebb ültetvények nagysága a háromezer hektárt sem éri el – idézte a közleményt a Világgazdaság.

Az éves megtermelt mennyiség 6450 tonnára tehető, ami jelentősen növelhető lenne a termesztéstechnológia fejlesztésével, az intenzív, öntözött, korszerű, nagy termőképességű ültetvények arányának növelésével. Piaci kereslet ugyanis van a hazai jó minőségű dióra, az exportpiacokon azonban veszített jelentőségéből:

- a chilei,
- az ausztrál,
- a francia és
- a kínai dió

térnyerése miatt fokozatosan kiszorul a kínálatból. Exportpozícióink javításához rövid időn belül növelni kellene az üzemi termésát-

lagokat. A termesztés hatékonyságának növelése érdekében elengedhetetlen a termesztéstechnológia fejlesztése, a művelési rendszer korszerűsítése, elsősorban jobban kezelhető, termőrésszel végig berakodott koronaforma kialakítása, mellyel a növényvédelem problémái is – az egyébként jellemző sűrű koronában – problémamentesen megoldhatóak lennének.

A fejlesztések végrehajtását az ágazat számára elérhető támogatások segíthetik.

A szeptemberben megnyílt ültetvénytelepítési támogatás mellett a 2025 januárjában induló új Agrár-Környezetgazdálkodási (AKG)

konstrukció is ösztönözheti a hazai dióültetvények megújulását.

Az adventi időszak jelenti az igazi szezont, ilyenkor jelentősen megnő a dió iránti kereslet a hazai fogyasztók körében, miután a dió az ünnepi desszertek egyik kedvelt alapanyaga. A gasztronómia keresi a diót: hidegen sajtolt olaja passzol salátákhoz, levesekhez, mártásokhoz, de gyorsan megvasodhat, így ajánlatos hamar elfogyasztani. A cukorszirupban eltett zöld dió akár érett sajtokhoz, májpástétomokhoz is jól passzol. Legismertebb formája mégis az aromás, különlegesen ízletes zöld dió lekvár, amely vérnyomáscsökkentő hatású. A legtöbb áruházláncban a dióbél mellett héjas dióval is találkozhatnak a fogyasztók, emellett ma már darált formában, 100-200 grammos csomagolásban is megtalálható a dió a boltok polcain.

A diót, mint vitaminforrást is érdemes fogyasztani, a héjas gyümölcs számos vitamint tartalmaz, fontos A-, B1-, B2-, B3-, B6-, C- és E-vitaminforrás. A dióbélben sok a magnézium, cink, kálium, kalcium, folsav, fluor, réz, vas, valamint a mangán és a réz. Rostforrásként sem elhanyagolható élelmiszer, így az egészséges emésztés érdekében is sokat tehetünk fogyasztásával.

A többszörösen telítetlen zsírok, így az omega-3-zsírsavak – az alfa-linolénsav – és az arginin-tartalma végett kedvező hatásúak a szív- és érrendszeri betegségek megelőzésében, hozzájárulnak az erek állapotának javulásához. Támogatja továbbá az agyműködést, növeli a koncentrációképességet.

Mind a nyolc esszenciális aminosavat tartalmazza, az emberi szervezet számára kedvező összetételben. A dióbélben kívül a növény különböző részei is hasznosíthatók, a népi gyógyászatban nagy hagyományai vannak például a diófelevél, vagy a dióhéj felhasználásának is.

• NAK

Szorosabbra fűzi együttműködését a NAK és a Magyar Jogász Egylet

Bemutató látogatást tett Papp Zsolt György, a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara elnöke a Magyar Jogász Egylet elnökénél, Trócsányi Lászlónál. A mostani egyeztetés a 2021-ben létrejött együttműködés folytatása, amely alapján a két szervezet az agráriumot és élelmiszerágazatot érintő jogi vonatkozású kérdések hatékony kezelése érdekében szorosabb együttműködést kíván kialakítani.

A Magyar Jogász Egylet (MJE) a magyar jogászok nagy múltú szakmai szervezete, a jogtudomány művelésére és a hazai jogélet fejlesztésére, vármegyei szervezetek

országos lefedettséget adó hálózattal. Tevékenysége során támogatja a joggyakorlati problémák megismerését, a jogi innovációt. Az egylet együttműködik az igazság-

ügyi szaktárcával, az Alkotmánybírósággal, a jogászai hivatásrendekkel és az egyetemek jogi fakultásaival is. Tagjainak száma meghaladja a négyezret.

A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara (NAK) és az MJE 2021-ben írt alá együttműködési megállapodást, amely alapján a két szervezet az agráriumot és élelmiszerágazatot érintő jogi vonatkozású kérdések hatékony kezelése érdekében szorosabb együttműködést kívánt létrehozni. Ezt a célt szolgálta a mostani látogatás is. Az elnöki találkozó során Papp Zsolt György részéről felmerült az agrárjogi és földforgalmi jogi szakemberképzés erősítésének lehetősége, amelyben aktív szerepet vállalhatna a jövőben mindkét szervezet. Trócsányi László a Magyar Jogász Egylet elnökéként és a Károli Gáspár Református Egyetem rektoraként is egyetért abban, hogy a gazdatársadalmat érintő speciális jogszabályi környezet megköveteli az agrárjogban jártas szakemberek jelenlétét az ágazatban. Ebben tervez segítséget nyújtani a jövőben a szakemberképzés ösztönzésével az MJE és a NAK. A közös cél megvalósítása érdekében tett első lépésként egy asztalhoz terveznek ültetni hazai agrárjogász szakteintéyleket és tárgyalásokat szeretnénk kezdeményezni velük a jövőbeli lehetőségekről. Az együttműködés elmélyítése érdekében a két szervezet nagy jelentőséget tulajdonít a közös szakmai rendezvényeknek és a szakmai kiadványok megjelentetésének is.

• DR. NAGY MÁRTON/NAK

Eredményesen folytatja munkáját a NAK kiskultúrás munkacsoportja

A szűkülő hatóanyag-paletta következtében a kiskultúrák növényvédelme egyre korlátozottabbá válik, amely jelentős kihívást jelent a gazdálkodók számára, pedig ezek a növényi kultúrák regionálisan fontos szerepet tölthetnek be a termelésben.

A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara kiskultúrás munkacsoportja elkötelezetten dolgozik azon, hogy a magyarországi kiskultúrákban tevékenykedő gazdálkodók számára megfelelő növényvédelmi megoldásokat biztosítson. A munkacsoport legutóbbi ülésére 2024. november 11-én került sor Dunaharaszttiban, ahol az előzetes felmérést követően a tagok közösen tekintették át az elért eredményeket és a további teendőket.

A munkacsoport a korábbi években szoros együttműködést alakított ki a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatallal és a szakmai szervezetekkel, mint például a Növényvédelmi Szövetség, Növényorvosi Kamara, FruitVeB, Gyógynövény Szövetség és TermékTanács, valamint a növényvédőszer-gyártókkal és termelő szervezetekkel. Az összefogásnak köszönhetően az idei évben 40 készítmény esetén történt kiterjesztés 400 kiskultúrára, amely

nagyban segíti a kiskultúrás növénytermesztő gazdálkodók lehetőségeit, ugyanis a növényvédőszer-engedélyezés problémáira nem a szűk-séghelyzeti engedélyek jelentik a megoldást, hanem a kiskultúrás engedélyezés.

Az egyeztetésen *Balázs Viktor*, a NAK környezeti fenntarthatóságért és innovációért felelős országos alelnöke bemutatta a munkacsoport új vezetőjét, *Filler Zsófiát*. Kiemelte a kiskultúrák engedélyeztetésének bővítésére irányuló lehetőségeket, beleértve a hatóanyagok engedélyezésének egyszerűsítését és új technológiák bevezetését. Ismertette az EU-s növényvédőszer-piac helyzetét és a technológiai hiányosságok nehézségeit, valamint az alakuló nemzetközi Biocontrol Coalition

törekvéseit. Hangsúlyozta a hatóságokkal és a társszervezetekkel való konstruktív együttműködés fontosságát.

A NAK továbbra is támogatja a kiskultúrás növényvédelmi megoldások fejlesztését és a szakmai partnerekkel való együttműködést, segítve a hazai gazdálkodók eredményes működését. A munkacsoport kiemelt prioritásként kezelte a hatóanyagok engedélyezési folyamatának egyszerűsítését, a kiskultúrák fejlesztését és a külföldi adatok felhasználását a gyorsabb engedélyezési folyamatok érdekében. Az együttműködésre és kommunikációra tett javaslatok jelentős előrelépést jelenthetnek a kiskultúrák támogatásában.

• FILLER ZSÓFIA/NAK

Bioforradalmat sürgetnek a közétkeztetésben

Minden adott ahhoz, hogy az itthon termelt, értékes bioélelmiszerek bekerüljenek a közétkeztetésbe ahelyett, hogy elhagyják az országot, ráadásul mindez alig kerülne többre a jelenleginél. Rendelkezésre áll az alapanyag és a szaktudás, a változás már jórészt csak döntés és szervezés kérdése, miközben külföldi tapasztalatok alapján minden egyes, a fejlesztésre szánt összeg 35-szörös megtakarítást jelenthet az egészségügyi költségekben – áll a nemrégiben lezárult Biokultúra Tudományos Nap nyilvános zárónyilatkozatában.

A közétkeztetés valamilyen formáját ma naponta mintegy 2 millió magyar veszi igénybe, köztük sok olyan gyerek, akik kizárólag az intézményekben jutnak meleg ételhez, ezért ennek minősége meghatározó a fejlődésük, egészségük szempontjából. Az ökológiai gazdálkodásból származó élelmiszerek egyes vizsgálatok szerint az iparszerűen termeltékhöz képest 25%-kal több vitamint, nyomelemet, ásványi anyagot és más, nélkülözhetetlen tápanyagot tartalmaznak.

Eközben az itthon előállított bioélelmiszer 90%-a alapanyagként kerül külföldre, míg más biogazdák konvencionális termékként kell hogy értékesítsék terményeiket a felvevő piacok romló gazdasági körülményei miatt. Az árualap, a szaktudás és a technológia is rendelkezésre áll egy történelmi reformra: ideje, hogy itthon élvezzük az általunk megtermelt bioélelmiszerek társadalmi hasznát többek között ez áll abban a zárónyilatkozatban, melyet az ökológiai gazdálkodó közösség legnagyobb, éves hazai rendezvénye után készítettek, és a termelők képviselői mellett a Magyar Könyv- és Élelmiszeripari Egyesületnek elnöke és több egyetemi professzor is jegyezték.

Dán tapasztalatok alapján minden, a közétkeztetésre szánt 1 euró 35 euró megtakarítást jelent az egészségügyben, ráadásul az itthon termelt bioélelmiszerek bevezetése a közétkeztetésbe nem jelentene jelentős többletköltséget. Az elmúlt bő 40 évben hatalmas változások következ-

tek be a magyar ökológiai gazdálkodás terén, melynek kiemelkedő időszaka az elmúlt 14 év, hiszen ez idő alatt háromszorosára nőtt az ökológiai gazdálkodásba vont területek nagysága – mutatott rá *dr. Roszik Péter*, a Magyar Biokultúra Szövetség alelnöke, címzetes egyetemi docens, a nyilatkozatot aláírók egyike.

A nyilatkozat alapján a közétkeztetésben dolgozók szerint probléma, hogy a kérdést rendszeresen a támogatások felől közelítik meg, de sehol nincs meghatározva, hogy mekkora összeget kell a tányérra tenni, azaz

mekkora összegből gazdálkodhatnak ténylegesen az ételmezésvezetők, séfek. A biotermékek felhasználása a közétkeztetésben egyébként szinte minden európai országban jellemző, amihez az egészségtudatosság fejlesztése mellett a szabályozási rendszer átalakítására is szükség van. Ez történhet településszinten, mint például Gentben, Berlinben, akár nemzeti szinten szabályozva, mint Dániában vagy Olaszországban. Rengeteg a külföldi minta, azonban eltérő stratégiai megoldás kívánatos az intézményi és munkahelyi közétkeztetésben,

különbség van a szabályozási rendszerben, a termékkörben, a beszállított mennyiségekben, a menüsorban és a tálalás módjában is. Mindez azonban csak szándék és szervezés kérdése, miközben szinte semmilyen többletköltséggel nem járna.

A zárónyilatkozat azzal ér véget, hogy a Magyar Biokultúra Szövetség a regionális tagszervezetekkel, a Biokontroll Hungária Nonprofit Kft. szakembereivel és a velük kapcsolatban álló, elkötelezett szakemberekkel közösen elhivatott és készen áll arra, hogy az ezen a területen dolgozó más szervezetekkel együttműködve megadja a társadalmi, tudományos és szervezői háttérét egy ilyen nagyszabású közétkeztetési átalakításnak, és hosszú távon fenntartsa annak eredményeit.

• NAK

Magyarok Kenyere: a magyar gazdákra mindig lehet számítani

ÁGOTA Falván került megrendezésre a Magyarok Kenyere program Kárpát-medencei adományszünet ünnepsége.

A tavalyi év után idén ismét az Állami Gondoskodásban Élő és Veszélyeztetett Fiatalok Támogatásáért Alapítvány (ÁGOTA) Bács-Kiskun vármegyei rendezvényhelyszínén adott méltó otthont a Magyarok Kenyere nagyszabású adományszünet ünnepségének.

A rendezvényen, köszöntőjében a házigazda *Kothencz János*, az ÁGOTA közösség vezetője arról beszélt, hogy a Szent Ágota gyermekvédelmi szolgáltató 13 vármegyében mintegy hatezer gyermeket és fiatalot gondoz. A Magyarok Kenyerének köszönhetően idén közel 15 tonna lisztet oszthatnak szét a nevelőszülői hálózatokban, a nevelőszülő családok körében, illetve a gyermek- és lakásotthonokban. *Fülöp Attila* gondoskodáspolitikáért felelős államtitkár hangsúlyozta: a Magyarok Kenyere olyan érték, amit külföldön is be kell mutatni. Hangsúlyozta: a gyermekvédelemnek arról kell szólnia, hogy hitet, bizalmat és közösséget adjon a fiataloknak – a Magyarok Kenyere pedig éppen ilyen közösség-építő program.

Salacz László, a térség országgyűlési képviselője kiemelte: az ÁGOTA célja, hogy minden rábízott gyermek szeretetteljes közegben nőjön fel, esélyt kapva a boldog élethez. Ez a gyermekközpontság eredményezi a harmonikus kapcsolatot a gazdákkal, hiszen mindketten a nemzet két alappillére: a gyermeket, illetve a földet, melyek a magyarság megmaradásának zálogai.

A megajándékozott szervezetek részéről *Zán-Fábián Sándor*, a Kárpátaljai Református Egyházkerület püspöke arról beszélt, hogy a fel-

ajánlások nagy része Kárpátalján idősotthonokba, speciális igényű gyermekek gondozóközpontjába, gyermekotthonokba, a megmaradásért küzdő családokhoz és szociális konyhákra jut, ahol naponta ezernél több adag ételt készítenek a rászorulóknak. A közel három éve a háború árnyékában élő kárpátaljai magyaroknak az életben és a szülőföldön maradáshoz biztositja a gazdák felajánlása. A rettegés, a sorozás elől bujdosás, a munkanélküliség, az éhezés a mindennapok része, az adományszünet ezek közt nyújtanak kapaszkodót, hitet, túlélést.

Papp Zsolt, a NAK elnöke hangsúlyozta, hogy a Magyarok Kenyere megszűnteti azokat a határokat, amelyeket több mint száz éve erőszakkal a magyarságra róttak. A magyarok – bárhol éljenek a világban – számíthatnak egymásra, a rászorulókat pedig számíthatnak a magyar gazdákra. Az elnök köszönetet mondott a gazdatársadalomnak, akik jó szándékkal adakoznak és segítenek. *Kiss-Rigó László*, a Sze-

ged-Csanádi Egyházmegye püspöke szintén köszönetet mondott, mindenki nevében a gazdatársadalomnak, amiért kiemelkedő példát mutatnak hazaszeretetről, összefogásból, szolidaritásból.

Nagy István agrárminiszter a tettekben megnyilvánuló hálaadásnak nevezte a programot; hálaadás azért, mert élünk, volt erőnk elvégezni a munkát, és van eredménye a kétkezi munkának, és hálaadás azért, mert örömet szerezhettünk. Kiemelte: a magyar gazdákat egyesítette a szolidaritás eszméje, az adományszünet termény mennyisége egy évtized alatt megszázsorozódott. A kárpát-medencei gazdatársadalom önzetlen összefogásának nemes gondolatából mára az egyik legjelentősebb, nemzeti szintű karitatív kezdeményezés terebélyesedett a Magyarok kenyere. Hozzátette: 1100 tonna búza gyűlt össze, ami többek közt zöltségfelajánlással, számítástechnikai eszközökkel, vetőmaggal, illetve anyagi támogatással is kiegészült.

Jakab István, az Országgyűlés alelnöke, a MAGOSZ elnöke hangsúlyozta, hogy a program egyre erősebb, bővebb. Emlékeztetett, a tavaly indult Magyarok Kenyere a jövőért ösztöndíjprogram révén idén már 25 fiatal részesült ösztöndíjban, amit tanulmányaikra, szakmai fejlődésükre vagy a gazdálkodással kapcsolatos fejlesztésekre fordíthatnak. Mint fogalmazott: együtt vagyunk, együtt a nemzet, mindig, mindenkor egy nemzetben gondolkodunk, a nemzet minden tagja fontos. Közölte, a hajdúnánási gazdaszervezők által Szent István ünnepére készített aratókoszorút ÁGOTA Falva kápolnájának ajándékozzák – ezzel is megerősítve, hogy számíthatnak a magyar gazdákra.

Az ünnepség végén az adományszünet és köszönő oklevelet *Jakab István*, *Nagy István* és *Papp Zsolt* adta át. A jótékony program révén mintegy 500 magyarországi és határon túli szervezet, rajtuk keresztül sok tízezer rászoruló részesül az adományszünetből.

• PÉCSEK IMRE/NAK

SZÁNTÓFÖLDI NAPOK ÉS AGRÁRGÉPSHOW

MEZŐFALVA

2025. JÚNIUS 4-5.

JÖVŐRE IS JÖN AZ ORSZÁG LEGNAGYOBB SZÁNTÓFÖLDI RENDEZVÉNYE!

NEMZETI
AGRÁRGAZDASÁGI
KAMARA

www.szantofoldinapok.hu

Házhoz visszük az agrárium híreit!

A NAKlap egyedi tartalommal bír, átlagosan 310 000 példánnyal, névre, címre szóló terjesztéssel, a legnagyobb országos lefedettségű, évente tíz alkalommal publikát időszakos kiadvány, amely az agrárium legfontosabb híreivel, kérdéseivel foglalkozik. A lapból az ágazatban dolgozó őstermelők, kis-, közép- és nagyvállalkozók is hasznos információkhoz juthatnak.

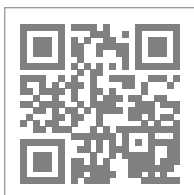
NAKLAP

A NEMZETI AGRÁRGAZDASÁGI KAMARA LAPJA

ORSZÁGOS TERJESZTÉS

átlagosan 310 000
postaládában
negyedévente

Hirdessen a NAKlapban, agrárkamara tagoknak 20% extra engedményt biztosítunk!

Az újság PDF formátumban
az agrárkamara honlapján is
elérhető:

www.nak.hu/sajto/naklap

HIRDETÉSI INFORMÁCIÓ:

Tremmer Tamás

lapmenedzser

+36-20/5347-137

naklap@maraton.hu